

ESKİŞEHİR BAROSU DERGİSİ

YARGITAY KARARLARI IŞIĞINDA, MALVARLIĞINA KARŞI SUÇLARDA, ZARARIN KISMEN GİDERİLMESİ DURUMUNDA ETKİN PİŞMANLIK

Elif DAĞ*

Öz

Failin işlediği suçtan dolayı pişmanlık duyarak mağdurun uğradığı zararı aynen geri verme veya tazmin suretiyle tamamen gidererek mağdurun malvarlığını suç işlenmeden önceki haline döndürdüğü durumlarda, etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması gündeme gelmektedir. Etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması durumunda zararın soruşturma yahut kovuşturma aşamasında giderilmesine göre failin cezasından indirim yapılmaktadır. Failin mağdurun zararını soruşturma aşamasında giderdiği durumlarda kovuşturma aşamasında gidermesine göre hakkaniyete uygun olarak cezasından daha fazla indirim yapılmaktadır.

Malvarlığına karşı suçlarda mağdurun uğradığı zararın aynen iade veya tazmin suretiyle tamamen giderildiği durumlarda etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması bakımından bir tereddüt bulunmamaktadır. Ancak failin mağdurun zararını kısmen giderdiği durumlarda TCK m.168/4'e göre etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için mağdurun rızası aranmaktadır. Zira burada mağdurun zararı tamamen giderilmediğinden mağdurun malvarlığında suçtan önceki haline göre eksilme bulunmaktadır. Çalışmamızın amacını ve kapsamını da malvarlığına karşı işlenen suçlarda zararın kısmen giderilmesi durumunda etkin pişmanlığın ne şekilde uygulanacağı hususu oluşturmaktadır.

Kanunda kısmen zararın giderilmesinden bahsedilse de kısmen kavramından ne anlaşılması gerektiğiyle ilgili herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Doktrinde zarar kısmen giderilmiş olsa da bu gidermenin belirli bir yoğunluğa ulaşması gerektiğini savunanlar bulunmaktadır. Ancak kanunilik ilkesi ve kıyas yasağı uyarınca zararın çok küçük bir kısmı dahi giderilse burada zararın kısmen giderildiği kabul edilmeli ve mağdura etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasına rızasının olup olmadığı sorulmalıdır.

Anahtar Kelimeler

Kısmi İade, Etkin Pişmanlık, Mağdurun Rızası, Zararın Giderilmesi, Malvarlığı.

* Sakarya Üniversitesi Kamu Hukuku Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, T. C. Adalet Bakanlığı, Cumhuriyet Savcısı, elif.dag3@ogr.sakarya.edu.tr, Orcid: 0009-0009-3660-8361

Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.

Gönderilme Tarihi: 5 Mart 2025 Kabul Tarihi: 23 Nisan 2025.

**IN THE LIGHT OF THE DECISIONS OF THE SUPREME COURT,
EFFECTIVE REPENTANCE IN CASES WHERE THE DAMAGE IS PARTIALLY
COMPENSATED IN CRIMES COMMITTED AGAINST PROPERTY**

Abstract

The relevance of the provisions on active remorse emerges in circumstances where the perpetrator, driven by sincere regret for the offense committed, fully rectifies the harm inflicted upon the victim-either through direct restitution or financial compensation-thereby reinstating the victim's property to its prior condition before the commission of the crime. When the provisions of effective remorse are invoked, the offender's penalty is mitigated depending on whether the harm is rectified during the investigation or trial phase. In instances where the offender remedies the victim's harm during the investigation stage, a more significant reduction is applied to the sentence in line with principles of fairness, compared to when the harm is addressed during the prosecution stage.

There is no ambiguity in applying effective remorse provisions in cases where the harm suffered by the victim in property-related offenses is entirely remedied through restitution or compensation. However, in scenarios where the offender provides only partial reparation to the victim, the victim's consent is required to implement the provisions of effective remorse as per Article 168/4 of the Turkish Penal Code. This is because, in such cases, since the victim's harm is not fully addressed, their property remains diminished compared to its state prior to the offense. The aim and scope of this analysis are to explore how effective remorse is applied in cases where the harm is only partially compensated in property-related offenses.

Although the legislation refers to partial restitution of harm, no clarification has been provided regarding what should be understood by the term "partial." Within the doctrine, some argue that even if the harm is only partially remedied, this restitution must reach a certain degree of significance. However, based on the principle of legality and the prohibition of analogy, it should be acknowledged that even if only a very small portion of the harm is addressed, the harm is still partially remedied, and the victim's consent should be sought for the application of the provisions on effective remorse.

Keywords

Partial Compensation, Effective Remorse, Victim's Approval, Redress of Harm, Assets

GİRİŞ

Hırsızlık, yağma, mala zarar verme, güveni kötüye kullanma, dolandırıcılık, karşılıksız yararlanma gibi suçlar kişilerin malvarlığına yönelik bir tehlike arz ettiğinden malvarlığına karşı suçlar kapsamında düzenlenmiştir¹. Malvarlığına karşı işlenen suçlarla kişilerin mülkiyet hakları ihlal edilmekte ve bu kişiler maddi olarak bir kayba uğramaktadırlar. Etkin pişmanlık ise malvarlığına karşı suçlarda düzenlenen ortak hüküm olarak karşımıza çıkmaktadır.

Suç tamamlandıktan sonra failin işlediği fiil nedeniyle ortaya çıkan zararı gidermeye yönelik bir çaba gösterdiği durumlarda kanunun bu çabasına değer atfederek failin lehine olacak şekilde cezasını kaldırması veya hafifletmesine imkân sağlayan düzenlemelere yer verdiği kuruma etkin pişmanlık denilmektedir². Etkin pişmanlık durumunda faile ceza verilmemesi yahut verilecek cezada indirim yapılması söz konusudur³. Bu nedenle kişiye verilecek cezayı kaldıran veya hafifleten bir kurum olarak etkin pişmanlığın ne şekilde uygulanması gerektiği sorunu önem arz etmektedir.

Etkin pişmanlık kurumunun özünü, mağdura verilen zararın giderilerek mevcut durumu eski haline döndürme çabası oluşturmaktadır⁴. Uygulamada bu zararın tamamen değil de kısmen giderildiği durumlarda etkin pişmanlığın ne şekilde uygulanacağı konusunda birtakım sıkıntılar yaşanmaktadır. Şöyle ki kısmen zararın giderilmesi hususunda kanunda mağdurun rızasının şart olduğu ifade edilmişse de kısmen zararın giderilmesi kavramından ne anlaşılması gerektiği, mağdurun rızasının

¹ Timuçin Köprülü, “Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlarda Değer Azlığı”, *TBB Dergisi*, Sayı 71, 2007, s. 254.

² Fatih Çam, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Güveni Kötüye Kullanma Suçu (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Özdem Özyaydın), İstanbul, İstanbul Kültür Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2019, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 546336), s.95-98.

³ Asuman Aytekin İnceoğlu, “Güveni Kötüye Kullanma Suçu”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Sayı 1, 2018, s.75-76.

⁴ Ahmet Mertcan Develi, *Dolandırıcılık Suçunun Bir İşleniş Şekli Olarak Piramitsel Dolandırıcılık Suçu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Çetin Arslan), Ankara, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2020, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 649694), s.73-74.

ne şekilde olacağı vb. hususlara dair kanunumuzda detaylı bir açıklama yer almamaktadır. Bu doğrultuda çalışmamızda söz konusu hususlara ilişkin detaylı açıklamalara ve mahkeme kararlarına yer verilerek bu konudaki tereddütler giderilmeye çalışılacaktır.

I. GENEL OLARAK

Ceza hukukunda malvarlığı, ekonomik değeri olan şeyler yanında ekonomik hiçbir değere sahip olmamakla birlikte sahibi açısından manevi bir değer taşıyan şeyleri de kapsayan hak ve borçlar bütünüdür⁵. Bu hak ve borçların sağladığı yararların yok edilmesine veya azaltılmasına yönelik eylemleri cezalandırabilmek ve kişilerin malvarlığı değerlerini koruyabilmek amacıyla Türk Ceza Kanunumuzda (TCK) malvarlığına karşı işlenen suçlar ayrı bir bölüm altında düzenlenmiştir⁶.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun bir kararına göre mülkiyet; “Toplum yararı ile sınırlı, sahibine gerek yetki ve gerekse ödevler yükleyen kamu ve özel hukuk karakterli, kendine özgü bir haktır⁷.” şeklinde tanımlanmaktadır. Türk Medeni Kanunu (TMK) 683’üncü maddenin birinci fıkrasında da mülkiyet hakkının içeriği tanımlanmıştır⁸. Bu madde doğrultusunda mülkiyet hakkının sahibine en geniş yetkiler tanıyan hakların başında geldiğini söylememiz mümkündür⁹. Ancak maddede de izah edildiği üzere mülkiyet hakkının sahibine tanıdığı bu yetkiler hukuk düzeni çerçevesinde kullanıldığı müddetçe meşru sayılmaktadır¹⁰. Bu nedenle TCK’nın malvarlığına karşı suçlar bölümünde mülkiyet hakkının ihlali olarak sayılabilecek suçlara ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir. Çalışmamızın asıl konusu ise

⁵ Mustafa Emrah Şeyhanlıoğlu, *Hırsızlık Suçu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Muharrem Özen), Ankara, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku (Ceza Hukuku) Ana Bilim Dalı, 2010, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 265466), s.7-10.

⁶ R. Yılmaz Yazıcıoğlu, “Hırsızlık Suçunun Malvarlığına Karşı İşlenen Bazı Benzer Suçlardan Ayrımı”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 19, Sayı 2, Aralık 2013, s.758-761.

⁷Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 14 Şubat 2007 Tarih ve E.2007/72, K.2007/74 (<https://www.lexpera.com.tr/>).

⁸” Bir şeye malik olan kimse, hukuk düzeninin sınırları içinde, o şey üzerinde dilediği gibi kullanma, yararlanma ve tasarrufta bulunma yetkisine sahiptir.” Türk Medeni Kanunu, Kanun Numarası: 4721, Kabul Tarihi: 22.11.2001, RG 08.12.2001/24607.

⁹ Mehmet Ayan, *Eşya Hukuku II Mülkiyet*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 9. Baskı, 2016, s. 27.

¹⁰ Eraslan Özkaya, *Eşya Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022, c. I-A, s. 74

malvarlığına karşı suçlar bakımından kanunumuzda düzenlenen etkin pişmanlık müessesesidir.

Sözlük anlamı ile etkin kelimesi “hareket halinde olan; faal”, pişmanlık kelimesi ise “pişman olma durumu; nedamet” anlamına gelmektedir¹¹. Dolayısıyla sözlük anlamına göre zarar verici davranışlar sergileyen kişinin bu davranışlarından ötürü pişmanlık duymak suretiyle harekete geçerek söz konusu durumu telafi etmeye çalışmasını etkin pişmanlık olarak ifade etmemiz mümkündür¹². Ceza hukukunda ise etkin pişmanlık soruşturma aşamasında şüpheli, kovuşturma aşamasında ise sanığın işlediği fiil nedeniyle meydana gelen suçun tamamlanmasından sonra samimi bir şekilde pişmanlık duyarak işlediği fiil nedeniyle meydana getirdiği zararları aynen geri verme veya tazmin suretiyle gidermesi şeklinde tanımlanmaktadır¹³.

Kişinin işlediği suçtan dolayı pişmanlık duyarak mağdurun uğradığı zararı aynen geri verme veya tazmin suretiyle tamamen giderdiği durumlarda cezayı kaldıran veya azaltan şahsi sebep olarak karşımıza çıkan etkin pişmanlık, cezanın bireyselleştirilmesi açısından önem arz etmektedir¹⁴. Bu hususa TCK madde 168’in gerekçesinde de yer verilerek hırsızlık, mala zarar verme, güveni kötüye kullanma gibi suçlarda etkin pişmanlığın cezada indirim gerektiren şahsi sebep olduğu ifade edilmiştir¹⁵. Yargıtay da kararlarında etkin pişmanlığın cezayı kaldıran veya cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebepler arasında yer aldığını ifade etmiştir¹⁶.

¹¹ Türk Dil Kurumu (TDK), “Türk Dil Kurumu Sözlükleri”, <https://sozluk.gov.tr/> (E.T.: 25 Kasım 2024).

¹² Esra Şule Korkmaz, *Türk Ceza Hukukunda Yağma Suçu*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021, s. 138.

¹³ Hüseyin Talha Duman, *Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık Kurumu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Behiye Eker Kazancı), İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2024, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 865281), s.2-3.

¹⁴ İrmak Koruculu, *Türk Ceza Hukukunda Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi*, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2024, s.319-320.

¹⁵ Şeymanur Arslan, *Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Ömer Çelen), Ankara, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2023, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 790985), s.24-25.

¹⁶ “...5237 sayılı TCK’nın kabul ettiği suç teorisi uyarınca, suçun kanuni tanımında yer alan unsurların gerçekleşmesiyle, ortaya cezalandırmaya layık bir haksızlık çıkmakta, kusuru kaldıran bir sebebin de bulunmaması hâlinde fail hakkında bir cezaya hükmolunmaktadır. Fakat

İzah edilen bu hususlar doğrultusunda etkin pişmanlığın kusurluluğa etkisinin bulunmadığı yalnızca failin kusurunu örttüğünü söylememiz mümkündür¹⁷. Dolayısıyla fail etkin pişmanlığın şartlarını yerine getirmiş olsa da suçun varlığı ortadan kalkmamakta, yalnızca cezada indirimle gidilmesine veya cezanın kaldırılmasına imkân sağlanmaktadır¹⁸.

TCK madde 1’de ceza kanunumuzun amacı düzenlenmiş olup “...kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir.” şeklinde ifade edilmiştir¹⁹. Esasında etkin pişmanlık ile amaçlanan durum da burada yer alan husustan farklı değildir²⁰. Şöyle ki; etkin pişmanlık kurumu ile bozulan kamu düzeni eski haline döndürülmeye çalışılmış, bu şekilde hem mağdurun uğradığı zararın giderilmesi hem de failin işlediği suçtan ötürü pişmanlık duyması sağlanarak ceza hukukunun amaçlarından olan faili ıslah amacının gerçekleşmesi hedeflenmiştir²¹. Bu şekilde fail, işlemiş olduğu suçun farkında olup meydana getirdiği zararları gidererek bir bedel ödemiş olmakta ve ceza hukukunun temel ilkelerinden olan onarıcı adalet de sağlanmış olmaktadır²². Bu durum ayrıca ceza hukukunda yer alan kefaret teorisiyle

bazı hâllerde kanunkoyucu, failin cezalandırılması. için başka birtakım. unsurların da bulunması ya da bulunmamasını aramıştır. İşte haksızlık ve kusur isnadı dışında kalan bu gibi hususlar “suçun unsurları dışında kalan hâller başlığı altında ele. alınmaktadır. Bunlardan failin cezalandırılması için gerekli olanlara “objektif cezalandırılabilme şartları, bulunmaması. gerekenlere de, “şahsi cezasızlık sebepleri veya “cezaı kaldırın veya azaltan şahsi sebepler denilmektedir. (...) Bu yönüyle etkin pişmanlık cezaı kaldırın veya cezada indirim yapılmasını. gerektiren şahsi sebepler arasında yer almaktadır...” Yargıtay On Sekizinci Ceza Dairesi, 27 Mart 2017 Tarih ve E. 2017/1202, K.2017/3349, (<https://www.lexpera.com.tr/>).

¹⁷ İbrahim Özer, *Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Murat Aksan), Konya, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2011, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 274199), s. 6.

¹⁸ Melik Kartal, *Kamu Davasının Açılmasında Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Adem Sözüer), İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2013, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 340431), s. 57.

¹⁹ Türk Ceza Kanunu, Kanun Numarası: 5237, Kabul Tarihi: 26.09.2004, RG 12.10.2004/25611.

²⁰ Arif Emre Sümer, “Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık”, *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 2, Aralık 2023, s.1237-1239.

²¹ Özer, *Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık*, op. cit., s. 6.

²² Ömer Altay, *Bilişim Sistemlerinin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Muhammed Demiral), İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler

de bağdaşmaktadır²³.

Kanun koyucunun etkin pişmanlığı TCK'nin genel hükümler kısmında değil özel hükümler kısmında düzenlemesi de bize etkin pişmanlığın her suç tipinde değil, yalnızca kanunda yer verilen suçlar bakımından uygulanabileceğini göstermektedir²⁴. Bu doğrultuda etkin pişmanlık, malvarlığına karşı suçlarda ortak hüküm olarak TCK madde 168'de karşımıza çıkmaktadır²⁵. Söz konusu maddede kanun koyucu, failin ortaya çıkan zararı kovuşturma başlamadan önce gidermesi durumunda kovuşturma başladıktan sonra gidermeye kıyasen daha fazla bir indirim öngörmüştür. Kanun koyucu, bu şekilde mağdurun malvarlığında gerçekleşen eksilme nedeni ile daha fazla zarar görmesinin önüne geçmeyi amaçlamıştır. Bu husus etkin pişmanlığın kanunumuza getiriliş amacına da hizmet etmektedir²⁶.

Etkin pişmanlık, karşılıksız yararlanma suçu hariç cezada indirim yapan bir kurum olarak karşımıza çıkmaktadır²⁷. Karşılıksız yararlanma suçu bakımından ise etkin pişmanlık, TCK'nin 168'inci maddesinin beşinci fıkrasında düzenlenmiştir²⁸.

Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2024, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 905094), s.125-127.

²³ Yasemin Baba, *Türk Ceza Kanununda Etkin Pişmanlık* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Adem Sözüer), İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2011, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 287694), s.30-31.

²⁴ Berrin Akbulut, *Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 4. Baskı, 2023, s.47-49.

²⁵ “Hırsızlık, mala zarar verme, güveni kötüye kullanma, dolandırıcılık, hileli iflâs, taksirli iflâs (...)61 suçları tamamlandıktan sonra ve fakat bu nedenle hakkında kovuşturma başlamadan önce, failin, azmettirenin veya yardım edenin bizzat pişmanlık göstererek mağdurun uğradığı zararı aynen geri verme veya tazmin suretiyle tamamen gidermesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisine kadar indirilir. Etkin pişmanlığın kovuşturma başladıktan sonra ve fakat hüküm verilmezden önce gösterilmesi halinde, verilecek cezanın yarısına kadar indirilir.”, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu.

²⁶ Muhammed Yasin Yavrutürk, *Bilişim Sistemlerinin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık Suçu*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2023, s.138-141.

²⁷ Zahit Yılmaz, Özge Apiş, “Karşılıksız Yararlanma Suçu (TCK m.163)”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 19, Sayı 2, Aralık 2013, s. 1773.

²⁸ “Karşılıksız yararlanma suçunda, fail, azmettiren veya yardım edenin pişmanlık göstererek mağdurun, kamunun veya özel hukuk tüzel kişinin uğradığı zararı, soruşturma tamamlanmadan önce tamamen tazmin etmesi halinde kamu davası açılmaz; zararın hüküm verilinceye kadar tamamen tazmin edilmesi halinde ise, verilecek ceza üçte birine kadar indirilir. Ancak kişi, bu fıkra hükmünden iki defadan fazla yararlanamaz.”, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu.

Bu fıkra göre karşılıksız yararlanma suçunda zarar soruşturma tamamlanmadan önce tamamen giderilirse kişi hakkında kamu davası açılmayacaktır. Ancak kovuşturma başladıktan sonra, hüküm verilinceye kadar zararın giderilmesi durumunda etkin pişmanlık yine cezada indirim yapan bir kurum olarak karşımıza çıkmaktadır²⁹.

Yağma suçu bakımından da TCK madde 168'in üçüncü fıkrasına bakıldığında etkin pişmanlık nedeniyle cezadan yapılacak indirim oranı hususunda farklı bir düzenlemenin yer aldığı görülmektedir. Bu fıkra göre; "Yağma suçundan dolayı etkin pişmanlık gösteren kişiye verilecek cezanın, birinci fıkra giren hallerde yarısına, ikinci fıkra giren hallerde üçte birine kadar indirilir³⁰." denilmektedir. Yağma suçunun meydana gelmesinde cebir veya tehdit kullanıldığı da dikkate alınacak olursa yağma suçu, malvarlığına karşı işlenen diğer suçlara kıyasen daha ağır bir suç olduğundan bu suç bakımından uygulanacak olan etkin pişmanlık indiriminin de diğer suçlara nazaran daha az olması hakkaniyetin bir gereğidir³¹.

II. MALVARLIĞINA KARŞI SUÇLARDA ETKİN PİŞMANLIĞIN ŞARTLARI

A. BELİRLİ SUÇLAR BAKIMINDAN UYGULANABİLMESİ

Etkin pişmanlığın her suç bakımından uygulanması mümkün değildir³². Etkin pişmanlık, ancak kanunda o suç için uygulanması düzenlenmişse uygulanabilmektedir³³. TCK madde 168'e baktığımızda ise etkin pişmanlığın mala zarar verme, güveni kötüye kullanma, dolandırıcılık, hileli iflâs, taksirli iflâs, yağma

²⁹ Murat Volkan Dülger, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, 2024, s.877-879.

³⁰ 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu.

³¹ Necati Meran, *Hırsızlık, Yağma, Karşılıksız Yararlanma ve Malvarlığına Karşı Suçlar*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, 2013, s.496-497.

³² Veli Özer Özbek, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız, *Ceza Genel Hukuku Temel Bilgiler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 15. Baskı, 2024, s. 296.

³³ Veli Özer Özbek et al., *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 15. Baskı, 2024, s. 505.

ve karşılıksız yararlanma suçları için düzenlendiğini görmekteyiz³⁴. Dolayısıyla bu maddede yer almayan suçlar, malvarlığına karşı suçlar içerisinde yer alsa da sınırlı sayı ilkesi uyarınca etkin pişmanlık yalnızca bu maddede yer alan suçlar bakımından uygulanabilecektir³⁵.

İbadethanelere ve mezarlıklara zarar verme, hakkı olmayan yere tecavüz etme, bedelsiz senedi kullanma, kaybolmuş veya hata sonucu ele geçirilmiş eşya üzerinde tasarruf etme, şirket veya kooperatifler hakkında yanlış bilgi verme, suç eşyasının satın alınması veya kabul edilmesi, bilgi vermeme suçları malvarlığına karşı suçlar içerisinde yer alsa da kanunda bu suçlar bakımından etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabileceği ayrıca düzenlenmediğinden, yer verilen bu suçlar açısından etkin pişmanlık hükümleri uygulanamayacaktır³⁶.

B. SUÇUN TAMAMLANMIŞ OLMASI

Bir suçta etkin pişmanlığın uygulanabilmesi için öncelikle o suçun tamamlanmış olması gerekmektedir³⁷. Suçun tamamlanması ile kastedilen ise söz konusu suç için kanunda öngörülen unsurların tamamının olgunlaşması, gerçekleşmesi gerektirir³⁸. Bu nedenle teşebbüste kalmış suçlar hakkında etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi mümkün değildir³⁹. Ancak şartlarının bulunması halinde teşebbüste kalmış suçlar açısından gönüllü vazgeçme durumu

³⁴ Yasemin Baba, *Türk Ceza Kanunu'nda Etkin Pişmanlık*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2013, s. 34.

³⁵ Gökhan Taneri ve Gani Kamışlı, *Dolandırıcılık – Sahtecilik – Güveni Kötüye Kullanma Suçları*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, 2024, s. 139.

³⁶ Mustafa Arslantürk, *Etkin Pişmanlık – Vazgeçme – Cezasızlık*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2018, s. 57.

³⁷ Murat Aytekin, *Bilişim Sistemleriyle İşlenen Hırsızlık ve Dolandırıcılık Suçları*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2024, s. 77.

³⁸ Devrim Aydın, “Suça Teşebbüs”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 55, Sayfa 1, Mart 2006, s. 87.

³⁹ İsmail Aydın, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Yer Alan Güveni Kötüye Kullanma Suçu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Mehmet Emin Alşahin), İstanbul, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hukuk Ana Bilim Dalı, 2019, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 550309), s. 181.

gündeme gelebilir⁴⁰.

C. ZARARIN GİDERİLMESİ

Kanun metninde de ifade edildiği üzere failin pişmanlık göstererek mağdurun uğradığı zararı aynen geri verme veya tazmin suretiyle tamamen gidermesi gerekmektedir⁴¹. Failin zararı kısmen gidermesi durumunda ise etkin pişmanlığın uygulanabilmesi için mağdurun rızası aranacaktır⁴². Bu hususa ileriki başlıklarda detaylı bir şekilde yer verileceğinden burada ayrıyeten açıklama yapılmayacaktır.

D. ZARARIN ÜÇÜNCÜ KİŞİLER TARAFINDAN GİDERİLEBİLMESİ

Etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için zararın bizzat fail tarafından giderilmesinin gerekip gerekmediği hususu doktrinde tartışmalıdır. Şöyle ki bir görüşe göre failin işlediği suçtan dolayı samimi bir pişmanlık göstermesi arandığından zararı bizzat kendisinin gidermesi gerektiği düşünülürken⁴³ bu görüşün tam tersini savunanlar ise bu hususun geniş yorumlanması gerektiğini ve failin rızası, izni doğrultusunda zararın üçüncü kişiler tarafından da giderilebileceğini ileri sürmektedir⁴⁴. Arslantürk ve Korkmaz'a⁴⁵ göre ise iade veya tazmin failin izni dışında, habersizce üçüncü kişiler tarafından giderilirse burada fail bakımından samimi bir pişmanlık söz konusu olmayacağından fail etkin pişmanlık hükümlerinden

⁴⁰ Göksel Aslan, *Örneklerle Uygulamada Dolandırıcılık, Hırsızlık ve Mala Zarar Verme Suçları*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021, s. 164.

⁴¹ Baturalp Gülenç, *Vergi Kaçakçılığı Suçlarında Etkin Pişmanlık Uygulamasının Değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Feride Bakar Türegün), Bursa, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Ana Bilim Dalı, 2024, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 896055), s.78-81.

⁴² Necati Meran, *Dolandırıcılık, Sahtecilik, Güveni Kötüye Kullanma*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 4. Baskı, 2016, s. 69.

⁴³ Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem ve R. Murat Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 21. Baskı, 2023, s. 862-863.

⁴⁴ Eyüp Savcı, *Yağma Suçu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Recep Gülşen), Diyarbakır, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2010, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 353189), s. 141; Sümer, “Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık”, op. cit., s. 1250-1252; Baba, *Türk Ceza Kanunu'nda Etkin Pişmanlık*, op. cit., s. 102-105.

⁴⁵ Korkmaz, op. cit., s.139.

faydalanamayacaktır⁴⁶.

Kanaatimizce de zarar failin yönlendirmesi ve izni doğrultusunda üçüncü kişiler tarafından da giderilebilecektir. Zira failin cezaevinde bulunması, mağdur ile aynı şehirde yaşamaması, yurt dışında olması vb. durumlarda mağdurun zararının bizzat fail tarafından giderilmesi beklenecek olursa hem zarar giderilemediğinden ortadaki mağduriyet gittikçe artacak, hem de fail mağdurun zararını giderme noktasında samimi bir pişmanlık ve heves gösterse bile o anın şartlarında mağdura bizzat ulaşarak zararını gideremediğinden dolayı failin etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanması da engellenmiş olacaktır⁴⁷. Bu ise fail lehine getirilen bir düzenlemenin fail aleyhine sonuç doğurmasına neden olabilecektir.

Suçta konu eşyanın şüphe üzerine failin üzerinin, evinin yahut arabasının aranması durumunda bulunması veya failin yakalanacağını anlayınca söz konusu eşyayı polise rızasıyla vermesi durumlarında ortada gerçek anlamda bir pişmanlık bulunduğundan bahsedilemeyecektir⁴⁸. Burada fail, suçüstü nedeniyle veya yakalanacağını anlamasından dolayı başka çaresi kalmadığından söz konusu eşyayı vermektedir. Bu nedenle burada etkin pişmanlık durumundan bahsedilemeyecektir⁴⁹. Bu tür durumlarda zararın iadesi veya tazmini cebri icra yoluyla gerçekleştirilmiş olmaktadır⁵⁰.

E. ZARARIN HÜKÜM VERİLMEYEN ÖNCE GİDERİLMESİ

Suç şüphesinin öğrenilmesiyle başlayan ve iddianamenin kabulüne kadar geçen evreye soruşturma evresi denilmektedir⁵¹. İddianamenin kabulüyle başlayarak yargılama sonunda verilen hükümle sona eren evreye ise kovuşturma evresi

⁴⁶ Arslantürk, *Etkin Pişmanlık – Vazgeçme – Cezasızlık*, op. cit., s. 56; Arslan, op. cit., s. 39.

⁴⁷ Duman, op. cit., s. 26.

⁴⁸ Raif Bıkmaz, *Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçu* (Doktora Tezi, Danışman Durmuş Tezcan), İstanbul, İstanbul Kültür Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2023, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 845576), s. 258.

⁴⁹ Aslan, op. cit., s. 167.

⁵⁰ Devrim Aydın, “Dolandırıcılık Suçu”, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayfa 2, Aralık 2021, s. 695.

⁵¹ Cumhuriyet Şahin ve Neslihan Göktürk, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 15. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s. 32.

denilmektedir⁵². Hüküm ile kastedilen husus mahkeme tarafından yapılan yargılamanın sonunda verilen, yargılamayı sona erdiren nihai karardır⁵³. Hükümün kesinleşmesi ise mahkeme tarafından verilen bu karara karşı başvurulacak herhangi bir kanun yolunun bulunmaması veya başvurulabilecek bir kanun yolu bulunmasına rağmen davanın tarafları tarafından bu kanun yoluna başvurulmaması suretiyle karar hakkında gidilebilecek bir itiraz merciinin kalmaması anlamına gelmektedir⁵⁴.

Etkin pişmanlığın uygulanabilmesi için ise mağdurun malvarlığında ortaya çıkan zararın ya kovuşturmaya başlamadan önce ya da kovuşturmaya başlanmış olsa dahi hüküm verilmeden önce fail tarafından giderilmiş olması gerekmektedir⁵⁵. Aksi durumda yani hüküm verildikten sonra gerçekleşecek olan bir geri verme veya tazminin verilecek olan cezaya bir etkisi olmayacaktır⁵⁶. Burada hüküm verilmeden önce kavramı ile kastedilen şey ilk derece mahkemesi tarafından nihai olarak verilecek karardan önceki zamanı ifade etmektedir⁵⁷. Yani kararın kesinleşmesi aranmamaktadır⁵⁸.

Doktrinde ise ilk derece tarafından verilen kararın bozma üzerine yeniden ilk derece mahkemesine geldiği durumlarda da etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması gerektiğini ileri sürenler bulunmaktadır⁵⁹. Bu görüşün tam tersini

⁵² Bahri Öztürk et al., *Ana Hatlarıyla Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 11. Baskı, s.427-428.

⁵³ Veli Özer Özbek, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 17. Baskı, s.708-709.

⁵⁴ Sümer, “Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık”, op. cit., s.1245-1246.

⁵⁵ Beyza Melek Eryiğit, *Dolanduruculuk Suçu ve Özel Olarak Bilişim Sistemlerinin, Banka Veya Kredi Kurumlarının Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Nitelikli Dolandırıcılık Suçu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Mehmet Maden), İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2019, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>), Tez No: 591273), s. 140.

⁵⁶ Şeyhanlioğlu, op cit., s. 137.

⁵⁷ Feridun Yenisey ve Ayşe Nuhoglu, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 12. Baskı, 2024, s.807-810.

⁵⁸ Arif Emre Sümer, *Yargı Kararları Çerçevesinde Örgüt Suçlarında Etkin Pişmanlık* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Zafer İçer), İstanbul, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2021, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>), Tez No: 677894), s.16-18.

⁵⁹ Müslüm Kuzudişli, *Yağma Suçu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Ali Uğur Eriş), Ankara, Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2012,

savunanlar ise bozmadan sonra dosyanın tekrar ilk dereceye gelmesi durumunda etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasının fail hakkında takdiri hafifletici sebep olacağını bu nedenle etkin pişmanlığın mahkeme tarafından ilk hüküm verilene kadar uygulanması gerektiğini ileri sürmektedirler⁶⁰.

Kanaatimizce de bozma üzerine ilk dereceye dönen dosyalarda etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmaması gerekmektedir. Şöyle ki fail bakımından mağdurun zararını gidermesi için önünde hüküm verilinceye kadar uzun bir süre bulunmaktadır. Fail hem soruşturma aşamasında hem de kovuşturma aşamasında bu imkana sahiptir. Failin tüm bu süreç boyunca mağdurun zararını gidermeyerek ilk derece tarafından verilen kararın bozulmasından sonra zararı gidermesi, etkin pişmanlık müessesesinin amacıyla da uygun düşmemektedir. Böyle bir durumda failin gerçekten işlediği suçtan dolayı samimi bir pişmanlık duyarak mağdurun zararını giderdiğini kabul etmek mümkün değildir. Burada failin amacı, mağdurun zararını gidermekten ziyade cezasında indirim gerçekleşmesini sağlamaktır⁶¹. Ayrıca kararın bozularak ilk dereceye gelmesine kadar geçecek süreçte de mağdurun zararının ve mağduriyetinin gittikçe artacağı hususları da göz önünde bulundurulduğunda etkin pişmanlık hükümlerinin bu şekilde uygulanmasının mağdurun aleyhine olacağı da açıktır.

F. FAİLDE SAMİMİ BİR PİŞMANLIK BULUNMASI

Etkin pişmanlığın hukukumuza getirilme amacı da göz önünde bulundurulduğunda aslolanın hem mağdurun zararının giderilerek mağdurun malvarlığının suçtan önceki haline getirilmesi, hem de failin işlediği suçtan dolayı gerçekten pişman olarak kendi isteği ile mağdurun zararını gidermesi olduğu anlaşılabacaktır⁶². Ancak uygulamada ne yazık ki failin mağdurun zararını gidermesi yeterli görülmemekte olup failin gerçekten işlediği suçtan dolayı pişman olup olmadığı

(<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 350262), s. 131; Özer, *Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık*, op. cit., s.27-29.

⁶⁰ Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökçen ve A. Caner Yenidünya, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Ankara, Yurhan Kitapevi, 6. Baskı, 2006, s. 617.

⁶¹ M. Emin Artuk et al., *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Ankara, Adalet Yayınevi, 21. Baskı, 2024, s. 685.

⁶² Ensar Baki, "Türk Ceza Kanununda Etkin Pişmanlık", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, Sayı 2016/2, Temmuz 2016, s.42-48.

hususla araştırılmamaktadır.

Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte artan dolandırıcılık suçları da göz önüne alındığında uygulamada yalnızca mağdurun zararının giderilmesine çalışılması her ne kadar pratikliği ve mağdurun zararın giderilmesini sağlasa da kanunilik ilkesi dikkate alındığında bu durumun birtakım sakıncalarının bulunduğu da görülecektir⁶³. Zira TCK madde 168'in birinci fıkrasında kanun koyucu, failin bizzat pişmanlık göstererek mağdurun zararını gidermesini aramıştır⁶⁴.

Etkin pişmanlığın uygulanabilmesi için yukarıda yer verilen bu şartların hepsinin bir arada bulunması gerekmektedir. Aksi takdirde o suç için etkin pişmanlığın uygulanmasından bahsedilemeyecektir. Etkin pişmanlığın unsurlarıyla ilgili Yargıtay On Sekizinci Ceza Dairesinin bir kararında da⁶⁵ her suçun doğası gereği

⁶³ Feyza Kır, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Etkin Pişmanlık Kurumu* (Doktora Tezi, Danışman Özde Dereboylular), Lefkoşa, Yakın Doğu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2023, (<https://docs.neu.edu.tr/library/9597542640.pdf>), s.143-144.

⁶⁴ 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu.

⁶⁵ "...Gerek Türk Ceza Kanunundaki gerekse özel ceza kanunlarındaki etkin pişmanlık düzenlemeleri incelendiğinde ve öğretisi ile yargısal kararlardaki görüşler değerlendirildiğinde "etkin pişmanlığın" unsurlarının;

1-Kanunda etkin pişmanlığa imkân tanıyan bir düzenleme bulunması,

2-Suçun tamamlanmış olması,

3-Failin kanunda öngörülen biçimde aktif bir davranışının olması,

4-Failin bu davranışın iradi olması,

Şeklinde belirlenmesi mümkündür.

Etkin pişmanlığın uygulanabilmesi için öncelikle kanunda o suç ve faili bakımından buna imkân tanıyan özel bir düzenleme bulunması gerekir. Her suç açısından etkin pişmanlığın uygulanması mümkün değildir. Esasen niteliği gereği her suç etkin pişmanlığa elverişli değildir. O suç tipi bakımından kanunda etkin pişmanlık düzenlemesi öngörülmemişse "kanunilik ilkesi" uyarınca kıyas veya yorum yoluyla da olsa etkin pişmanlık uygulanamaz. Örneğin; TCK'nın 168. maddesinde malvarlığına yönelik bazı suçlar bakımından etkin pişmanlık düzenlemesi öngörülmüştür. Suç eşyasının satın alınması veya kabul edilmesi suçu bu suçlar arasında sayılmadığından, bu suç da malvarlığına yönelik bazı bir suç olmasına karşın TCK'nın 168. maddesinin uygulanması mümkün değildir.

Etkin pişmanlık hükmünün uygulanabilmesi için suçun tamamlanmış olması gerekir. Teşebbüs aşamasında kalan suçlar bakımından etkin pişmanlıktan söz edilemez ancak şartları var ise "gönüllü vazgeçme" gündeme gelebilir.

Etkin pişmanlığın diğer bir şartı failin kanunda öngörülen biçimde aktif bir davranışının bulunmasıdır. Gerçekten de etkin pişmanlığa ilişkin düzenlemeler incelendiğinde "suçun meydana çıkmasına ve diğer suçluların yakalanmasına hizmet ve yardım etme", "mağdurun uğradığı zararı aynen geri verme veya tazmin suretiyle tamamen giderme", "örgütü dağıtma veya verdiği bilgilerle örgütün dağılmasını sağlama", "iftiradan dönme", "gerçeği söyleme" gibi

etkin pişmanlığa elverişli olmadığı, bu nedenle ancak kanunda düzenlenen suçlar bakımından yukarıda yer verdiğimiz bu şartların da bulunması halinde etkin pişmanlığın uygulanabileceği hususu detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

III. ZARARIN KISMEN GİDERİLMESİ DURUMUNDA ETKİN PİŞMANLIK

A. ZARARIN KISMEN GİDERİLMESİ KAVRAMI

Kanun metninde zararın kısmen giderilmesi durumundan bahsedilmesine rağmen kısmen giderme kavramından ne anlaşılması gerektiği açıklanmamıştır⁶⁶. Bu durum ise uygulamada birtakım sorunlara yol açmaktadır. Bu nedenle öncelikle kısmen zararın giderilmesi kavramından bahsetmemiz çalışmamızın gidişatı açısından faydalı olacaktır. Zararın kısmen giderilmesi failin mağdurun malvarlığını suçtan önceki haline aynen değil eksik bir şekilde geri getirmesi durumudur⁶⁷.

Kısmen zararın giderilmesinden ne anlaşılması gerektiğine dair doktrinde birtakım görüş farklılıkları bulunmaktadır. Şöyle ki; bir görüşe göre etkin pişmanlık müessesesinin bir amacının da mağdurun suçtan gördüğü zararın giderilmesi ve uğradığı haksızlığın meydana getirdiği sonuçların onarılması olduğu göz önüne

çeşitli şekillerde failden işlediği suçla gerçekleşen haksızlığın neticelerini mümkün olduğunca ortadan kaldırmaya yönelik aktif davranışlarda bulunmasının arandığı görülmektedir. Gerçekleştirdiği haksızlığın neticelerini kanunun aradığı biçimde ortadan kaldırmaya yönelik hiçbir aktif davranışta bulunmayan fail hakkında etkin pişmanlık hükmünün uygulanması mümkün değildir.

Etkin pişmanlığın varlığının kabul edilebilmesi için sanığın suç sonrası sergilediği aktif davranışın iradi olması da lazımdır. Bu şart etkin pişmanlığın subjektif unsurunu teşkil etmektedir. Etkin pişmanlığın varlığının kabulü için tek başına failin haksızlığın sonuçlarını ortadan kaldırmaya yönelik davranışlarda bulunmuş olması yeterli değildir. Etkin pişmanlıkta fail, suç sonrası zararı gidermeyi, engellemeyi, düzeltmeyi ya da tehlikeyi önlemeyi iradi yani gönüllü olarak yapmalıdır. Çoğu zaman fail bu tür davranışları, suçu işledikten sonra duyduğu pişmanlığın tesiri ile yapmaktadır. Etkin pişmanlıkta ceza verilmesinden vazgeçilmesinin yahut cezadan indirim yapılmasının temelinde failin bu pişmanlığı yatmaktadır. Zira cezalandırılmada güdülen asıl amaç kişinin pişmanlık duymasını sağlayıp yeniden topluma kazandırılmasıdır ...” Yargıtay On Sekizinci Ceza Dairesi, E.2017/1202, K.2017/3349.

⁶⁶ Emre Polat, *Yargı Kararları Işığında Mala Zarar Verme Suçu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Murat Aksan), Konya, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2023, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 824391), s. 105.

⁶⁷ Mehmet Gödekli, “Türk Ceza Öğretisi ve Uygulamasında Etkin Pişmanlık”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 29, Ocak 2017, s. 312.

alındığında, kısmi iadenin mağduru tatmin edecek miktarda ve mağdur açısından doğrudan sonuç doğurucu nitelikte olması, ayrıca bunun sonucu olarak da mağdura ilave külfet yüklememesi gerekmektedir⁶⁸. Yargıtay'ın da bu yönde birtakım kararları bulunmaktadır⁶⁹.

Bu görüşün tam tersini savunanlara göre ise kısmen zararın giderilmesi durumundan ne anlaşılması gerektiğiyle ilgili kanunda bir açıklama yer almadığından ve kısmen zararın giderilmesi durumunda etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için mağdurun rızası arandığından, neyin kısmen zarar giderimi kapsamında kalıp kalmayacağı da mağdurun bu duruma rıza gösterip göstermemesine göre şekillenmelidir⁷⁰.

Biz de konuyla ilgili ikinci görüşe katılmaktayız. Şöyle ki; Türk Dil Kurumuna (TDK) göre kısmen kelimesinin anlamı; “bütünüyle değil yalnızca bir bölümüyle,

⁶⁸ Gani Kamışlı, *Yargıtay Kararları Çerçevesinde Hırsızlık Suçu*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2017, s.278-279; Hüseyin Eker, “Mala Karşı İşlenen Suçlarda Etkin Pişmanlık”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı 100, Mayıs – Haziran 2012, s. 377.

⁶⁹ “...Bu bağlamda sanık tarafından çalınan malın kullanılmayacak bir durumda mağdura iade edilmesi veya malın kullanılabilmesi için mağdurun ayrıca bir işlem ve masraf yapması gereken durumlarda kısmi iadeden bahsedilemeyeceği gibi, bütünlüğü bozulan malların parça parça olarak iade edilmesi durumunda da kısmi iadeden bahsedilemeyecektir.

Çalınan şeyin bütünlüğü bozulduktan sonra parçalanarak iade edilmesi ve parçaların tek başına bir değerinin bulunması durumlarında kısmi iade veya tazmin şartlarının oluşup oluşmadığına gelince; parça olarak tek başına değeri olan malın satılabilmesi, mağdurun emek ve mesai sarf etmesini gerektirmesi, buna bağlı olarak iadenin doğrudan sonuç doğurmaması, ayrıca iade edilen parçaların satılması külfetinin zaten suçun işlenmesinden dolayı zarar görmüş olan mağdura yükletilmesinin hakkaniyete uygun olmaması nedeniyle kısmi iadenin şartlarının oluşmadığının kabulü gerekmektedir.

Diğer taraftan, kısmi iade şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesinde, suça konu eşyanın niteliği de göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin, misli bir eşya olan 1.000 Lira paranın çalınmasında, çalınan paranın 900 Lirasının iadesi halinde kısmi iadeden söz edilebilecektir. Bölünemeyen bir eşya olan bisikletin fonksiyonunu gerçekleştirme engel oluşturmayan sepeti olmaksızın, yine bölünemeyen bir eşya olan otomobilin işlevini yerine getirmesine engel oluşturmayan dikiz aynası ya da teybi olmaksızın geri verilmesi hallerinde kısmi iadenin gerçekleştiği kabul edilmelidir. Ancak, eşyanın kendisinden beklenen işlevini yerine getirmesini sağlayacak parça veya parçaları olmaksızın geri verilmesi, ya da eşyanın işlevini yerine getiremeyecek şekilde bütünlüğü bozularak, bir kısım parçalarının geri verilmesi, örneğin çalınan motosikletin motoru olmaksızın geri verilmesi halinde işlevini yerine getiremeyecek bir durumda olması nedeniyle kısmi iadeden söz edilemeyecektir...” Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 30 Nisan 2013 Tarih ve E.2012/1437, K.2013/153 (<https://www.lexpera.com.tr/>).

⁷⁰ Şölen Çakıroğlu, *Güveni Kötüye Kullanma Suçu*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021, s.190-194.

kimi bakımdan, kimi yönden, bir bölüm olarak.” şeklinde ifade edilmektedir⁷¹. TCK’de kısmen zararın giderilmesi kavramıyla ilgili bir açıklama yapılmamıştır. Bu nedenle ilk görüşü savunanlara göre kısmen zararın giderimi için bu kısmi gidermenin belli bir yoğunluğa ulaşması gerektiğinden bahsedilse de TCK’nin 2’nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre; “Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz⁷².” denilmektedir. Dolayısıyla burada kısmen tazminin ne olduğu konusunda “kısmen” kelimesinin sözlük anlamına itibar etmek kıyas yasağının bir gereğidir⁷³. Zira aksi durum TCK’nın 2’nci maddesinde düzenlenen kıyas yasağına aykırılık teşkil edecektir⁷⁴. Konuyla ilgili bir Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararında da kanun metninde yer almayan bir hususun sanık aleyhine olacak şekilde uygulanmasının kanunilik prensibine aykırı olduğu, kaldı ki suçun maddi unsurlarından biri olan mağdurun rızasını görmezden gelmenin de maddenin konuluş amacıyla bağdaşmayacağı ifade edilmiştir⁷⁵.

⁷¹ Türk Dil Kurumu (TDK), “Türk Dil Kurumu Sözlükleri”, <https://sozluk.gov.tr/> (E.T.: 10 Ocak 2025).

⁷² 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu.

⁷³ Mahmut Koca ve İlhan Üzülmaz, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 17. Baskı, 2024, s.64-67.

⁷⁴ Muhammed Emre Tulay, “Kanunilik İlkesi Işığında Ceza Hukuku Kurallarının Zaman Bakımından Uygulanması ve Delil Elde Etme Yöntemlerinde Zaman Bakımından Uygulanma Sorunu”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 22, Sayı 3, Aralık 2016, s. 2718.

⁷⁵ “...TCK’nun 168. maddesinin son fıkrasında kısmen geri verme ya da tazminde etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için, mağdurun aynen iade ya da tazmine rıza göstermesi aranırken herhangi bir orandan bahsedilmediği halde, anılan maddenin gerekçesinde zararın mümkün olduğunca azaltılmak suretiyle tazmininden söz edilmiştir. Yargıtay 6. Ceza Dairesi’nin 2008/273 E-2008/19969 K sayılı ilamında ise ‘Sanığın, gündüz saat 14.30 sıraları yağmaladığı, yakınana ait Hyundai marka 2005 model minibüsten, silahla ateş edildiği ihbarı üzerine geceleyin saat 22.10 sıraları kovalama sonucu yakalandığı, araç bilgilerinin sorgulanmasında suça konu araç olduğunun belirlenmesi nedeniyle etkin pişmanlık gösterilerek iadeden söz edilemeyeceğinin ve sanığın ödemek istediği cep telefonu ve televizyonun 200 YTL değerinin de yağmalanan eşyaların toplam değerine göre çok düşük bir miktar olduğunun anlaşılması karşısında; zararın tamamen ve mümkün olduğu kadar aza indirilerek iade ve tazmin edilmemesi nedeniyle TCY’nın 168/4. maddesindeki kısmi iadeye ilişkin indirim hükmünün uygulama olanağı bulunmadığından, tebliğnamedeki bozma isteyen düşünce benimsenmemiştir’ denilerek zararın dolaylı olarak büyük oranda karşılanmasından söz edilmiştir. Zararın mümkün olduğu kadar aza indirilmesi ile büyük oranda aza indirilmesinin aynı anlama gelmediğini şu örnekle somut bir şekilde açıklamak mümkündür. ‘Çaldığı 10.000 YTL paranın 100 YTL’sini elinde bulundururken diğer kısmını harcadığı için iade etme olanağı bulunmayan şahsın elindeki 100 YTL’yi iade etmesi durumunda zararın mümkün olduğu ölçüde aza indirilmesinden söz etmek mümkün iken zararın büyük ölçüde aza indirildiğini kabul etmek

Kanun koyucu, kısmen zararın giderilmesi hususuyla ilgili herhangi bir asgari sınır belirlememiştir⁷⁶. Bu nedenle ayrıntılı haline bir önceki dipnotta yer verilen karardan da anlaşılacağı üzere madde metninde açıklaması bulunmayan bir hususun bu şekilde yorumlanması, hem sanığın aleyhine olacak hem de kanunilik ilkesine ve kıyas yasağına aykırılık teşkil edecektir. Kaldı ki, kısmi iade durumunda mağdurun rızasının aranması gerektiği kanunda açıkça yer almaktadır. Bu nedenle burada kısmi iadenin koşullarının oluşup oluşmadığı hususuna mağdurun rıza göstermesi daha yerinde olacaktır. Örneğin ortada 10.000,00 TL'lik bir zararın söz konusu olduğu durumda failin bu zararın yalnızca 1.000,00 TL'sini giderebilmesi, belki bizim savunduğumuz görüşün tam tersini savunanlara göre belli bir yoğunluğa ulaşmamış olsa da o an mağdur için önem arz edebilir. Kısmen kelimesinin anlamının bir şeyin bütününe ya da büyük çoğunluğuna değil, yalnızca bir bölümünün olduğu da kabul edilecek olursa 1.000,00 TL'nin 10.000,00 TL'nin bütünü olmasa da bir bölümü olduğu açıktır. Bu nedenle burada da kısmen zararın giderildiği kabul edilmeli ve etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi açısından mağdura kısmen zarar giderimine rızası olup olmadığı sorulmalıdır.

Söz konusu madde ile ilgili Adalet Komisyonunda yapılan görüşmelerde “kısmi iade durumunda geri verme oranının mağduru tatmin edecek düzeyde olması” hususunun madde metnine yazılması önerisinin reddedilmesi de bu hususu destekler

mümkün değildir. Yine aynı şekilde çaldığı 10.000 YTL paranın 9.900 YTL'sini elinde bulunduran şahsın elinde bulundurduğu paranın 9.800 YTL'sini iade etmesi durumunda zararı büyük ölçüde aza indirdiği konusunda kuşku bulunmamasına karşın, mümkün olduğu ölçüde aza indirdiğinin kabul edilmesi mümkün değildir'. Bu nedenle Yargıtay 6. Ceza Dairesinin yukarıdaki ilamda benimsediği gerekçenin, 5237 sayılı TCK'nun 168. maddesinin gerekçesine de uygun olmadığı açıktır. Ayrıca madde metninde yer almadığı halde madde gerekçesinde yer alan bir kavramın sanık aleyhine hüküm doğuracak şekilde etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması için ön koşul olarak kabul edilmesinin yukarıda ayrıntılı bir şekilde anlatılan kanunilik prensibine aykırı olacağı açıktır. Kaldı ki maddenin konuluş amaçlarından biri de toplumu oluşturan ve barış esasına dayalı bir Hukuk Toplumunda yaşama hakkına sahip olan mağdurun zararının giderilmesidir. Zira suçun maddi unsurlarından birini mağdur oluşturmaktadır. Kanun koyucunun gerçek iradesini, kısmi iade halinde etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasını, mağdurun iade edilen kısma rıza göstermesi; başka bir deyişle iade edilmeyen kısım üzerindeki hakkından vazgeçmesi koşuluna bağlayan TCK'nun 168/son maddedeki düzenlemeden de anlamak mümkündür...”, Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 26 Ekim 2010 Tarih ve E.2010/173, K.2010/208, (<https://www.lexpera.com.tr/>).

⁷⁶ Baba, *Türk Ceza Kanunu'nda Etkin Pişmanlık*, op. cit., s. 64.

niteliktedir⁷⁷. Ayrıca madde metnine bu hususun eklenmesi, failin mağdur üzerinde baskı kurmasına da yol açabileceğinden birtakım sakıncalar doğurabilecektir⁷⁸.

B. ZARARIN KISMEN GİDERİLMESİYLE ETKİN PİŞMANLIK HÜKÜMLERİNİN UYGULANMASI

Etkin pişmanlık, kişinin işlediği suçtan dolayı özgür iradesiyle sonradan pişman olması, suç teşkil eden fiilin meydana getirdiği olumsuzlukları gidermesi ve ceza adaletine olumlu davranışlarıyla katkı sunması halinde kanunumuzda yer alan ilgili hükümlerin uygulanmasını sağlayan bir ceza hukuku kurumudur⁷⁹. Normal şartlar altında etkin pişmanlığın uygulanabilmesi için mağdurun uğradığı zararın aynen geri verme yahut tazmin suretiyle tamamen giderilmesi gerekmektedir⁸⁰. Bu şekilde fail, mağdurun malvarlığını bu suç işlenmeden önceki haline döndürmüş olmaktadır.

Fail ise çoğu zaman mağdurun uğradığı zararı tamamen tazmin edememekte, bu da hem faili hem de mağduru zor durumda bırakmaktadır. Fail ya çaldığı eşya üzerinde tasarrufta bulunarak değerini eksiltmekte, ya da zarar büyük olduğu için bu miktarı tamamen ödeyememektedir. Oysaki mağdur, bazı durumlarda zararının tamamen giderilemeyecek olmasındansa kısmen de olsa giderilmesini kabul edebilmektedir. Bu şekilde mağdurun uğradığı zarar bir miktar da olsa tazmin edilmekte ve mağdurun durumu iyileştirilmektedir.

Zararın kısmen giderilmesine kanunen herhangi bir sonuç bağlanmaması durumunda ise fail de mağdurun zararını kısmen de olsa gidermeye yanaşmayacaktır. Bu nedenle TCK'nin 168'inci maddesinin dördüncü fıkrasında: "Kısmen geri verme veya tazmin halinde etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için, ayrıca

⁷⁷ Mustafa Arslantürk, *Yargıtay ve İstinaf Bakışıyla Dolandırıcılık Suçları*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2024, s. 321.

⁷⁸ Ibid.

⁷⁹ Attila Geyik, *Türk Ceza Hukuku'nda Mala Zarar Verme Suçu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Handan Sevik), Diyarbakır, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2014, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 373351), s. 104.

⁸⁰ Hasan Yıldırım ve Remzi Demir, *Yağma Suçları*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022, s. 158.

mağdurun rızası aranır⁸¹.” denilerek kanun koyucu kısmen zararın giderilmesi durumunda da etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabileceğini düzenlemiştir. Ancak kanun koyucu, kısmen tazmin durumunda etkin pişmanlığın uygulanabilmesi hususunu mağdurun bu duruma rıza göstermesi koşuluna bağlamıştır⁸². Bu şekilde taraflar arasında bir denge kurularak adaletsiz bir durumun ortaya çıkması engellenmeye çalışılmıştır. Konuyla ilgili bir kararda söz konusu durum;

“...Tüm dosya içeriğine göre; devriye görevi ifa eden kolluk görevlileri tarafından şüphe üzerine durdurulan araçta ele geçirilen malzemelerin, hakkında ayrı yargılama yürütülüp mahkumiyet kararı verilen sanık ...‘ın suça konu eşyaları aldıkları yeri göstermesi sonucu henüz müracaatı bulunmayan mağdura iadesinin sağlandığı somut olayda; mağdurun yaşı büyük sanıkların yargılandığı dava sırasında, kendisine teslim edilen eşyalarının bazılarının hasarlı olduğunu ancak kalan zararın giderilmesine yönelik bir talebi bulunmadığına dair beyanı dikkate alınarak; mağdurdan kısmi iade nedeniyle suça sürüklenen çocuk hakkında etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasına rızası olup olmadığı sorularak, sonucuna göre 5237 sayılı TCK’nın 168/1-4. maddesinin uygulama koşullarının tartışılması gerektiğinin gözetilmemesi⁸³...”

şeklinde ifade edilmiştir. Etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için mağdurun malvarlığında meydana gelen eksilmenin tamamen giderilerek eski haline döndürülmesi gerekmektedir. Yer verilen kararda ise mağdura teslim edilen eşyaların bazıları hasarlı olduğundan kısmi iade durumu söz konusudur. Kısmi iade durumunda ise etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için TCK madde 168’in dördüncü fıkrası uyarınca mağdurun bu konuda muvafakatinin alınması gerekmektedir. Zira aksi durumda zarar tamamen giderilmiş olmayacağından mağdurun rızası alınmadan etkin pişmanlık hükümleri uygulanmak suretiyle failin cezasından indirim yapılması kanuna aykırı olacaktır. Mağdurun kamu kurumu olması halinde de kısmi iadeye

⁸¹ 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu.

⁸² Meran, *Hırsızlık, Yağma, Karşılıksız Yararlanma ve Malvarlığına Karşı Suçlar*, op. cit., s. 484.

⁸³ Yargıtay İkinci Ceza Dairesi, 5 Ekim 2021 Tarih ve E.2020/19767, K.2021/15985, (<https://www.lexpera.com.tr/>).

rızanın olup olmadığının kamu kurumundan yazı ile sorulması gerekmektedir⁸⁴.

Etkin pişmanlık hükümlerinin mağdurun rızasına bırakılmaksızın uygulanabilmesi için mağdurun zararının tam ve eksiksiz bir şekilde giderilmesi gerektiğinden bahsetmiştik. Özellikle uygulamada karşımıza çıkan cep telefonlarının çalınması durumunda; çalınan cep telefonunun sim kartsız, kılıfsız yahut zarar görmüş bir şekilde verilmesi hallerinde tam ve eksiksiz bir iadeden bahsetmek mümkün değildir. Bu nedenle, bu gibi durumlarda mağdura yapılan iadenin kısmi iade olduğu kabul edilerek etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasına mağdurun rızasının olup olmadığının sorulması gerekmektedir. Aksi durumda kısmi iade olduğu dikkate alınmadan mağdurun etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasına rıza gösterip göstermediğinin sorulmaması, Yargıtay tarafından bozma nedeni yapılacaktır⁸⁵.

Mağdur sayısının birden fazla olduğu durumlarda tüm mağdurların rızası

⁸⁴ “...öncelikle ilgili kurum yetkilisinin duruşmaya çağrılarak, sanık tarafından zararın tamamen veya kısmen giderilip giderilmediği hususunun sorulması, buna dair belgelerin dosyaya konulması, bu duruma göre, hükmün açıklanmasının geri bırakılması hususunun karar yerinde tartışılması ile yapılan ödemenin tam veya kısmi olup olmadığının belirlenmesinden sonra, kısmi ödeme varsa; 5237 sayılı TCK’nın 168/4. maddesi kapsamında, ilgili kurum yetkilisine kısmi ödemeye rızası olup olmadığının sorularak, sonucuna göre sanık hakkında 5237 sayılı TCK’nın 168/2. maddesinin uygulanıp uygulanmayacağına değerlendirilmesi gerektiği gözetilmeden, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulması...”, Yargıtay On Beşinci Ceza Dairesi, 13 Ekim 2014 Tarih ve E.2013/25975, K.2014/16162, (<https://www.lexpera.com.tr/>) ; “...Mahkemece katılma hakkı olmayan ...'ya bu hususun sorulduğu, katılan kurum olan Türk Telekomünikasyon A.Ş.'ye kısmi iadeye rızasının bulunup bulunmadığı sorulmadan kabloların teslimi ile aynen iadenin sağlandığı şeklindeki yanlış gerekçeyle yazılı şekilde sanık hakkında TCK'nın 168/1 maddesinin uygulanması...”, Yargıtay Altıncı Ceza Dairesi, 27 Nisan 2021 Tarih ve E.2020/10361, K.2021/8284, (<https://www.lexpera.com.tr/>).

⁸⁵ “... olaydan hemen sonra şüphe üzerine durdurulduğu sırada cep telefonunu çalan diğer arkadaşının yerini bildirdiği, beyanları doğrultusunda bildirdiği yerde diğer sanığın yakalandığı ve suçla konu cep telefonunun müştekiye iadesinin sağlandığından bahisle etkin pişmanlık hükümlerinin uygulandığı ancak, telefonun müştekiye sim kartsız ve kılıfsız bir şekilde teslim edildiği, tam ve eksiksiz bir iadenin söz konusu olmadığı, kısmi iade sağlanmış olması nedeniyle müştekinin kısmi iade nedeniyle ceza indirimine muvafakat edip etmeyeceği sorulduktan sonra sanık hakkında TCK'nın 168. maddesinin uygulanıp uygulanmayacağına tartışılıp değerlendirilmesi gerektiği gözetilmeden eksik kovuşturma ile yazılı şekilde hüküm kurulması, aleyhe temyiz bulunmadığından bozma nedeni yapılmamıştır...”, Yargıtay On Yedinci Ceza Dairesi, 19 Kasım 2015 Tarih ve E.2015/25520, K.2015/9702, (<https://www.lexpera.com.tr/>).

olmadığı sürece etkin pişmanlık hükümleri uygulanamaz⁸⁶. Bu rıza; açık veya örtülü olabilir. Ancak mağdurun salt şikayetçi olmadığını bildirmesi, zararın kısmen giderilmesine rıza gösterdiği şeklinde yorumlanamaz⁸⁷. Zira fail hakkında şikayetçi olmayan mağdur, kısmi iadeye rıza göstermeyebilir. Yargıtay da bu konuda şikayetten vazgeçmenin ya da mağdurun faille arasındaki sorunları çözdüğünü beyan etmesinin zararının giderildiği şeklinde yorumlanamayacağı, bu hususun açıkça mağdurdan sorulması gerektiği görüşünü benimsemektedir⁸⁸.

Kısmi iade söz konusu olduğunda tüm çabalara rağmen mağdura ulaşamaz ve kısmi iadeye rıza gösterip göstermediği sorulamazsa yerleşik Yargıtay uygulamalarına göre fail lehine uygulama yapılarak etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması gerektiği benimsenmiştir⁸⁹. Kanaatimizce, bu tür durumlarda somut olayın özelliklerine göre değerlendirme yapılması gerekmektedir. Somut olayın şartlarına bakıldığında failin gerçekten zararın o kadarını mı giderebildiği yahut kötü niyetli davranarak bu durumdan istifade mi etmeye çalıştığı hususu araştırılmalıdır. Bu husus araştırılmadan mağdura ulaşamamasının fail lehine değerlendirilmesi suretiyle fail hakkında etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması doğru olmayacaktır. Zira aksi durum mağdurun daha da fazla zarar görmesine ve failin bu durumdan kötü niyetli bir şekilde yararlanmasına neden olacaktır. Bu ise ceza hukukumuzun temel ilkelerine uygun düşmemektedir.

⁸⁶ Yüksel Günarslan, *Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2017, s. 101.

⁸⁷ Tezcan, Erdem ve Önok, op. cit., s. 858.

⁸⁸ "...Mağdur ...'in kovuşturma aşamasında talimat yolu ile alınan 02/01/2019 günlü ifadesinde "Zararım giderilmemiştir. Kısmen zararımın giderilmesi halinde etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasına muvafakatim yoktur." dediği; adı geçen mağdurun mahkemeye ibraz ettiği, dosyaya eklenen ve 18/06/2019 günlü oturumda okunan 13/06/2019 tarihli dilekçesinde ise "Şikayetimden feragat ediyorum. Sanıklar ile aramızdaki sorunları çözüme kavuşturup, barıştık." yazdığı dikkate alındığında; mağdurun kovuşturma aşamasında verdiği dilekçesinde belirttiği "sorunları çözüme kavuşturma" ifadesinin yağma suçuna konu zararının giderildiği anlamına gelip gelmediğinin kendisinden sorulup, bu konuda denetime olanak verecek şekilde beyanı alınarak; sonucuna göre TCK'nın 168/3. maddesinde tanımlanan etkin pişmanlık hükmünün uygulama olanağının yeniden değerlendirilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde uygulama yapılması...", Yargıtay Altıncı Ceza Dairesi, 8 Şubat 2021 Tarih ve E.2020/2662, K.2021/1987, (<https://www.lexpera.com.tr/>).

⁸⁹ Arslantürk, *Etkin Pişmanlık – Vazgeçme – Cezasızlık*, op. cit., s. 56.

İzah edilen hususlar doğrultusunda fail, içinde bulunduğu hal ve şartlara göre zararın yalnızca bir kısmını giderebiliyor ve bu konuda kötü niyetli bir davranışı da bulunmuyorsa, ancak bu durumda mağdura ulaşılamaması fail lehine değerlendirilerek etkin pişmanlık hükümleri uygulanmalıdır. Burada mağdura ulaşılamadığından mahkemece bir ödeme noktası belirlenmek suretiyle faile zararı giderme imkânı tanınmaktadır⁹⁰. Uygulamada çoğunlukla ilgili mahkemece mağdurun T.C kimlik numarasıyla PTT hesabına ödeme yapılmasına karar verilmektedir.

Mağdur, failden hiçbir şey istemediğini ve şikayetçi olmadığını söylese dahi faile etkin pişmanlık hükümleri derhal uygulanmaz⁹¹. Zira bu durum, etkin pişmanlık müessesinin doğasına da aykırı olacaktır. Burada etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için failin, kısmen de olsa zararı gidererek söz konusu suç nedeniyle gerçekten samimi bir şekilde pişmanlık göstermesi gerekmektedir. Ayrıca mağdurun zararın kısmen giderilmesini kabul etmesi, kalan kısımdan vazgeçtiği anlamına gelmeyecek ve mağdur, zararının giderilmeyen kısmı için hukuk mahkemelerinde talepte bulunabilecektir⁹².

Kısmi iadenin mağdura parçalar halinde yapılması durumunda rıza hangi aşamada gerçekleşirse o aşama baz alınarak etkin pişmanlık hükümleri uygulanacaktır⁹³. Örneğin fail, iadenin bir kısmını soruşturma aşamasında yapar ve bu aşamada mağdurun rızası bulunmazsa kısmi iade gerçekleşmiş olsa da rıza olmadığı için etkin pişmanlık hükümleri uygulanamayacaktır. Ancak fail, kısmi iadenin bir kısmını da kovuşturma aşamasında yapar ve mağdur kovuşturma aşamasında kısmi iadeye rıza gösterdiğini beyan ederse, bu durumda soruşturma aşamasında yapılmış bir kısmi iade olsa da mağdur kovuşturma aşamasında kısmi

⁹⁰ Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 9 Şubat 2016 Tarih ve E.2013/735, K.2016/55, (<https://www.lexpera.com.tr/>).

⁹¹ İsmail Turgut Kıldan, “Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlarda Etkin Pişmanlık Hükümünün Uygulanabilme Koşulları”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 8, Ocak 2012, s. 125.

⁹² Şua Çavga, *Yeni TCK'da Suçun Unsurları ve Özel Görünüş Şekilleri Etkin Pişmanlık* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman Veli Özer Özbek), İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018, (<https://www.academia.edu/>), s. 31.

⁹³ Meran, *Hırsızlık, Yağma, Karşılıksız Yararlanma ve Malvarlığına Karşı Suçlar*, op. cit s. 484.

iadeye rıza gösterdiğinden etkin pişmanlık hükümleri zararın kovuşturma aşamasında giderildiği esas alınarak uygulanacak ve bu şekilde failin cezasından indirim yapılacaktır. Yargıtay da bu konuda benzer bir anlayış benimsemektedir⁹⁴.

IV. KISMİ İADE DURUMUNDA ETKİN PİŞMANLIK

Malvarlığına karşı suçlar içerisinde günümüzde yaygın olarak görülen suçlardan biri olan hırsızlık suçlarında en çok karşılaştığımız durum; failin mağdurun cüzdanını veya çantasını çalması durumudur. Bu gibi durumlarda failin asıl amacı, mağdurda bulunan para ya da banka veya kredi kartlarını çalmak olsa da cüzdanın içerisinde kimlik kartı, sürücü belgesi gibi mağdura ait kişisel kartlar da bulunduğundan bunlar da çalınmış olmaktadır.

Uygulamada ise etkin pişmanlık hükümleri uygulanırken nüfus cüzdanı ve sürücü belgesi gibi belgelerin de birer ekonomik değeri bulunduğu unutulmakta, bu da etkin pişmanlık açısından hatalı uygulamalara yol açmaktadır. Şöyle ki; bu eşyalar çalındığında mağdur yenisini çıkartana kadar zor durumda kalmak suretiyle manevi olarak bir zarara uğramakta, ayrıca bu belgelerin yenisini çıkartmak için tekrardan bir ücret ödemesi gerektiğinden maddi olarak da zarara uğramaktadır. Dolayısıyla fail bu eşyaları mağdura geri verdiğinde ortada giderilecek başkaca zararlar bulunsa da zararın kısmen de olsa giderildiğini kabul etmek gerekmektedir. Bu nedenle de bu gibi durumlarda zararın kısmen giderilmesi nedeniyle etkin pişmanlık gündeme gelecek ve mağdura rızasının sorulması gerekecektir. Konuyla ilgili bir Yargıtay kararında da söz konusu durumun;

⁹⁴ “... Soruşturma aşamasında, eşyalarının bir bölümü iade edilmesine karşın, ısrarla kısmi iadeye rızası bulunmadığını ve sanıktan şikâyetçi olduğunu, kovuşturma aşamasında ise, önce sanıktan şikâyetçi olduğunu ve davaya katılmak istediğini beyan eden mağdurun, ancak suça konu eşyaların ağırlıklı bölümünü teşkil eden ve kısmi iadenin gerçekleştirildiğinin kabulünü gerektirir nitelikteki parasal ödemeden sonra kısmi iadeye rıza gösterdiğini ve şikâyetinden vazgeçtiğini belirtmiş olması karşısında; mağdurun değer verdiği iadenin gerçekleştirildiği ve kısmi iadeye rızasını gösterdiği hüküm verilmezden önceki evreyi esas almak suretiyle sanık hakkında TCY’nın 168. maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi uyarınca uygulama yapan yerel mahkeme direnme hükmünde isabetsizlik bulunmamaktadır...” , Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 12 Haziran 2012 Tarih ve E.2011/489, K.2012/231 (<https://www.lexpera.com.tr/>).

“...Sanık tarafından iade edilen nüfus cüzdanı ile sürücü belgesinin yenisini çıkartmak için ücret ödenmesi gerektiği düşünüldüğünde maddi bir değerlerinin bulunduğu ve sanık hakkında kısmi iade nedeniyle etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasına rızası olup olmadığı mağdurdan sorularak TCK'nın 168.maddesinin uygulanıp uygulanmayacağına buna göre tartışılması gerekirken nüfus cüzdanı ve sürücü belgesinin maddi değeri olmadığı bu nedenle kısmen zararın tazmininden söz edilemeyeceği şeklindeki gerekçeyle sanık hakkında TCK'nın 168.maddesinin uygulanmamasına karar verilmesi⁹⁵...”

şeklinde ifade edildiği, dolayısıyla Yargıtay'ın da nüfus cüzdanı ve sürücü belgesinin maddi değeri olduğunu kabul ettiğini görmekteyiz.

Hırsızlık suçlarında sıklıkla karşılaştığımız bir başka konu ise failin çaldığı eşyayı yakalanmamak amacıyla hemen elden çıkartmaya çalışması durumudur. Fail, yakalandığı zaman bu suç eşyasını sattığı üçüncü kişiden almak suretiyle mağdura geri vermektedir. Oysaki fail ile üçüncü kişi arasında yapılan satış işleminde, üçüncü kişi söz konusu suç eşyasına sahip olurken fail ise bu satış karşılığında bir miktar para elde etmektedir. Dolayısıyla üçüncü kişiye herhangi bir ödeme yapılmaksızın eşyanın kendisinden alınarak mağdura verilmesi durumunda mağdurun zararı giderilmiş gibi gözükse de hem üçüncü kişinin elinden söz konusu eşya alındığı için üçüncü kişinin zararı bulunmakta hem de fail eşyayı sattığı üçüncü kişiden bu satış işlemi karşılığında para aldığından dolayı haksız yere zenginleşmiş olmaktadır. Bu nedenle Yargıtay ve

⁹⁵ Yargıtay İkinci Ceza Dairesi, 31 Mart 2014 Tarih ve E.2013/20083, K.2014/8728 (<https://uyap.gov.tr/>); “...Ekonomik değeri olan nüfus cüzdanı, sürücü belgesi ve kartların sanık yakalandıktan sonra yeri gösterilmek suretiyle yakınana iade edilmiş olması karşısında ilk derece Mahkemesince katılana, kısmi iade nedeniyle etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasına rızası olup olmadığının sorulmaması eksiklik olarak görüldüğünden tensiben katılana kısmi iadeye rızası olup olmadığı hususunda beyanı alınacağından duruşma salonunda hazır olması aksi takdirde etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasına rıza gösterdiğinin kabul edileceğine dair meşruhatlı davetiye çıkartılmış, usulüne uygun tebligata rağmen katılanın duruşmaya gelmediği, bu nedenle katılanın kısmi iadeye rıza göstermiş olduğu Dairemizce kabul edilmiştir...”, Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi Dördüncü Ceza Dairesi, 6 Mart 2019 Tarih ve E.2018/322, K.2019/512 (<https://www.lexpera.com.tr/>).

Bölge Adliye Mahkemesi⁹⁶ kararlarında belirtildiği ve tarafımızca da benimsendiği üzere failin eşyayı sattığı üçüncü kişinin de zararını gidermesi gerekmektedir⁹⁷.

Burada gözden kaçırılmaması gereken bir diğer husus ise üçüncü kişinin iyi niyetli olmasıdır. Burada iyi niyet ile kastedilen üçüncü kişinin failden eşyayı satın alırken bu eşyanın suç eşyası olduğunu bilmemesi ve bilebilecek durumda da olmaması hususudur⁹⁸. Aksi durumda, -yani üçüncü kişinin bu eşyanın suç eşyası olduğunu bilerek satın alması durumunda- üçüncü kişi de TCK madde 165'te düzenlenen suç eşyasının satın alınması veya kabul edilmesi suçunun faili konumuna

⁹⁶ "...somut olayda; katılanın şikayeti sonrasında sanığın kolluk tarafından yakalandığında suça konu telefonu Bayrak GSM isimli 2. el telefon alım satımı yapan dükkanda 300 TL'ye sattığını ifade etmesi ve üst aramasında bulunan telefon kılıfının da bu telefona ait olduğunu söyleyerek teslim etmesi üzerine kolluk kuvvetleri tarafından bahsi geçen iş yerine gidildiğinin ve yapılan görüşmede iş yeri sahibi ...'ın suça konu cep telefonunu 300 TL'ye kimlik fotokopisiyle birlikte sanıktan satın aldığını ve çalıntı olduğunu bilmediğini ifade ederek rızasıyla kolluk görevlilerine teslim etmesi sonrasında katılana iadesinin sağlandığının ve katılanın kısmi iade nedeniyle etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasına muvafakat ettiğinin anlaşılması karşısında, hakkında kovuşturmayla yer olmadığı kararı verilen ...'ın aynen geri verme veya tazmin suretiyle zararının giderilip giderilmediği araştırılarak, sonucuna göre; zararının giderilmesi halinde soruşturma aşamasında gerçekleşen kısmi iadeye bağlı olarak TCK'nın 168/4. maddesinin atfıyla aynı Kanunun 168/1. maddesi gereğince etkin pişmanlık indirimi yapılabileceği, zararının giderilmemesi halinde ise etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanamayacağı gözetilmeden 3. kişi zararının giderilip giderilmediği hususunda hiçbir araştırma yapılmaksızın, sanığın bu kişinin zararını giderdiğine yönelik mücerret beyanına itibar edilerek TCK'nın 168/1. maddesi gereğince etkin pişmanlık indirimi yapılması...", Ankara Bölge Adliye Mahkemesi On Beşinci Ceza Dairesi, 16 Haziran 2022 Tarih ve E.2021/1399, K.2022/1522 (<https://uyap.gov.tr/>) .

⁹⁷ "...Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun Dairemizce de benimsenen 26.03.2013 günlü, 2012/6-1232 Esas ve 2013/106 Karar sayılı içtihadında belirtildiği üzere, çalınan malın üçüncü kişiye satılması halinde; 5237 sayılı TCK'nun 168. maddesinin uygulanabilmesi için hırsızlık suçunun failinin, sattığı yeri veya kişiyi söyleyerek çalınan malın, hırsızlık suçunun mağduruna iadesini sağlamanın tek başına yeterli olmadığı, failin bizzat pişmanlık göstererek, satın alan iyiniyetli ise; sattığı yeri veya kişiyi söyleyerek çalınan malın hırsızlık suçunun mağduruna iadesini sağlamanın yanında aynen geri verme veya tazmin suretiyle satın alınan zararını da gidermesi, kötü niyetliyse; satın alandan elde ettiği para veya sağladığı menfaati, kazanç müsaderesine konu edilmek üzere soruşturma makamlarına teslim etmesi gerekir. Esasen iyiniyetli olan satın alanda bulunan ve hırsızlık suçuna konu olan eşyaya elkonulamaz. Hırsızlık suçuna konu eşyaya elkonulmasına rağmen, failin satın alandan aldığı para veya sağladığı menfaatin satın alana iade edilmemesi halinde, satın alana Devlet eliyle haksızlık yapılmış olur...", Yargıtay İkinci Ceza Dairesi, 22 Mart 2021 Tarih ve E.2020/23030, K.2021/6054 (<https://www.lexpera.com.tr/>) .

⁹⁸ Pelin Çavdar, "Türk Hukukunda Dürüstlük ve İyiniyet İlkelerinin Karşılığı Olarak İngiliz Hukukunda "Good Faith" İlkesi", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 1, Haziran 2022, s. 166.

gelecektir⁹⁹. Üçüncü kişinin bu şekilde kötü niyetli olması durumunda failin etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanabilmesi için üçüncü kişiden suç eşyasını satın alma karşılığı aldığı parayı kazanç müsadereğine konu olmak üzere yargılama makamına vermesi gerekmektedir.

Yukarıda izah ettiğimiz üzere suç eşyasının üçüncü kişiye satıldığı bu gibi durumlarda failin etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanabilmesi için samimi bir pişmanlık göstererek suç konusu eşyayı sattığı kişiyi ilgili makamlara bizzat kendisinin göstermesi gerekmektedir¹⁰⁰. Kolluğun kendi araştırmaları sonucu suç konusu eşyanın satıldığı üçüncü kişiyi bulmak suretiyle eşyayı ondan alarak mağdura vermesi gibi durumlarda failde söz konusu suçtan dolayı oluşan bir pişmanlıktan bahsedilemeyeceğinden etkin pişmanlık durumu da gündeme gelmeyecektir¹⁰¹. Bu nedenle bu tarz durumlarda failin üçüncü kişinin zararını gidermesi de etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi açısından bir anlam ifade etmeyecektir.

Bölge Adliye Mahkemelerinin de genel kabul ettiği görüşe göre, failin suça konu eşyanın mağdura teslimi konusunda bir katkısı bulunmuyorsa failin etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanmaması gerekmektedir¹⁰². Ancak hukukta tek bir doğru ve tek bir kural olmadığı, her kuralın somut olaya göre kendi içinde değerlendirilmesi gerektiği hususunun da unutulmaması gerekmektedir. Şöyle ki

⁹⁹ 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu.

¹⁰⁰ Orçun Koç, *Teoride ve Uygulamada Hırsızlık Suçları*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2023, s. 197.

¹⁰¹ Erhan Günay, *Dolandırıcılık ve Belgede Sahtecilik Davalarında Yargılama Süreci*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, 2024, s. 39.

¹⁰² "... suça konu televizyonu hakkında suç eşyasının satın alınması ve kabul edilmesi suçundan dolayı ek kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilen iyi niyetli 3. kişi tanık ...'e sattığının da yine kolluk tarafından olay mahallinde yapılan çalışmalar sonucunda tespit edildiğinin ve tanığın rızaen teslimi sonrasında 25/07/2021 tarihinde mağdurun eşine tesliminin sağlandığının, dolayısıyla sanığın suça konu televizyonun mağdura teslimi hususunda katkısının bulunmadığının anlaşılması karşısında; sanığın etkin pişmanlık iradesinin bulunmadığı ve bu kapsamda sanık hakkında "nitelikli hırsızlık" hırsızlık suçu yönünden etkin pişmanlık nedeniyle ceza indirimini öngören TCK'nın 168/1. maddesinin uygulanması koşullarının oluşmadığı gözetilmeden, iyi niyetli 3. kişi tanık ...'ün maddi zararının soruşturma aşamasında sanığın yakınları tarafından giderildiği gerekçesiyle nitelikli hırsızlık suçundan verilen cezada bu madde gereğince indirim yapılmak suretiyle eksik ceza tayini...", Ankara Bölge Adliye Mahkemesi On Beşinci Ceza Dairesi, 25 Ekim 2022 Tarih ve E.2022/233, K.2022/2579 (<https://uyap.gov.tr/>) .

Yargıtay'ın bir kararında;

“...Suça sürüklenen çocuğun müştekiye ait motosikleti çaldığı ve kolluk tarafından yakalandığı olayda; her ne kadar motorun ilk müştekiye hasarlı olarak iade edilmesinde rızai bir teslim olmamış ise de; sanığın motorda meydana gelen zararı serbest iradesi ile giderdiği ve bu hususa ilişkin müştekinin 06.09.2012 tarihli celsedeki beyanında zararının giderilmiş olup herhangi bir talebinin bulunmadığını ve uzlaşma taraftarı olduğunu söyleyerek şikayetinden vazgeçtiğini beyan etmesi ve bu zararın giderilmesinin kısmi iade niteliğinde olduğunun kabulünde zorunluluk bulunduğu anlaşılmıştır¹⁰³...”

şeklinde belirtilerek her ne kadar suça sürüklenen çocuk çaldığı motosikleti kendi rızası ile teslim etmemiş ve suçüstü halinde yakalanmış olsa da motorda meydana gelen hasarı suça sürüklenen çocuğun kendi rızası ile gidermiş olması kısmi iade olarak kabul edilmiştir. Kanaatimizce de bu husus doğrudur. Şöyle ki; TDK'ye göre pişmanlık, “Pişman olma durumu, nedamet” demektir. Pişman ise “Yaptığı bir işin veya davranışın olumsuz sonucunu görerek üzülen, nadim¹⁰⁴” anlamına gelmektedir. Bir olayda etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için failin kendi rızasıyla, herhangi bir baskı altında kalmaksızın mağdurun uğradığı zararı tazmin etmesi ve mağdurun malvarlığını bu olay yaşanmadan önceki haline döndürmesi gerekmektedir¹⁰⁵. Ancak fail, bunu yaparken kendi özgür iradesiyle hareket etmeli ve bunu işlediği suçtan ötürü pişmanlık duyduğu için yapmalıdır.

Yargıtayın yer verilen kararında ise suça sürüklenen çocuk motosikleti çalarken yakalanmış ve bu nedenle rızası dışında çaldığı eşyayı mağdura teslim etmiştir. Ancak suça sürüklenen çocuğun yakalandıktan sonra hasarlı olan motoru pişman olarak kendi iradesi ile tamir etmesi ve mağdurun zararını gidermesi

¹⁰³ Yargıtay Yirmi İkinci Ceza Dairesi, 23 Mart 2016 Tarih ve E.2015/13569, K.2016/4362 (<https://uyap.gov.tr/>) .

¹⁰⁴ Türk Dil Kurumu (TDK), “Türk Dil Kurumu Sözlükleri”, <https://sozluk.gov.tr/> (E.T.: 13 Ocak 2025).

¹⁰⁵ Bekir Karagülle, *Avukatlar İçin Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, 2023, s. 374.

durumunun “pişman” olduğu şeklinde yorumlanması kanaatimizce de doğrudur. Şöyle ki TDK’nin sözlük anlamına göre yaptığı işin olumsuz sonucunu görerek üzülen kişi pişmandır. Burada da suça sürüklenen çocuk işlediği suçtan dolayı pişman olmuş ve motora ilişkin zararı kısmen de olsa gidermiştir.

Malvarlığına karşı suçların birden fazla kişi tarafından iştirak iradesi içerisinde işlenmesi durumlarında ise etkin pişmanlık hükümlerinin faillerden hangisi için ve ne şekilde uygulanacağı hususu önem arz etmektedir. Faillerden biri tarafından zararın tamamen giderilmesi söz konusu ise diğer failler açıkça bu duruma karşı çıkmadıkça etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanacaktır¹⁰⁶. Zira zarar tamamen giderildiğinden dolayı ortada diğer faillerce giderilebilecek bir zarar bulunmamaktadır¹⁰⁷. Aksi durumun kabulü halinde ise diğer failler açısından aleyhe bir durum söz konusu olabilecektir. Yargıtayın görüşü de bu yöndedir¹⁰⁸. Ancak zararı tamamen gideren failin, diğer faillerden zarardan paylarına düşen kısmı isteyebileceği hususu unutulmamalıdır¹⁰⁹.

Faillerden birinin mağdurun zararını kısmen gidermesi durumu ise zararın tamamen giderilmesi durumundan farklılık arz etmektedir. Bu tür bir durumda mağdurun da rıza göstermesi koşuluyla yalnızca kısmi iadede bulunan fail etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanabilecektir¹¹⁰. Zira burada zarar kısmen

¹⁰⁶ M. Emin Artuk et al., *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Adalet Yayınevi, 18. Baskı, 2024, s. 648.

¹⁰⁷ Eker, op. cit., s. 374.

¹⁰⁸ “...zararın tamamının giderilmesi halinde açıkça karşı duruşu bulunmayan eylemin diğer failleri hakkında da etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması gerektiği göz önüne alınarak...”, Yargıtay İkinci Ceza Dairesi, 4 Temmuz 2024 Tarih ve E.2024/195, K.2024/10934 (<https://www.lexpera.com.tr/>).

¹⁰⁹ Mesut Bilen, *Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçu* (Doktora Tezi, Danışman M. Hakan Hakeri), Konya, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2012, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 325822), s. 265.

¹¹⁰ “... kısmi iade nedeniyle yapılacak indirimden yalnızca kısmi iadeyi gerçekleştirenin yararlanacağı dikkate alınarak , mağdurdan kısmi iadenin kim tarafından ve ne zaman gerçekleştiği ayrıca gerçekleşen kısmi iade nedeniyle etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasına rızasının bulunup bulunmadığı sorulup, rıza gösterilmesi halinde, sonucuna göre kovuşturma başlamadan önce kısmi iadede bulunulmuş ise hırsızlık suçundan kurulan hükümde 5237 sayılı TCK’nın 168/1-4. maddesinin uygulanması, aksi halde aynı Kanunun 168/2-4. maddesinin uygulanması gerektiği gözetilmeden, eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi...”, Yargıtay İkinci Ceza Dairesi, 21 Haziran 2022 Tarih ve E.2021/22646,

giderildiğinden dolayı ortada halen diğer failer tarafından giderilebilecek bir zarar bulunmaktadır. Bu nedenle, böyle bir durumda diğer failer açısından da etkin pişmanlık hükümlerini uygulamak mağdur aleyhine bir sonuç doğurabilecektir. Çünkü mağdurun halen tazmin edilmeyen bir zararı bulunmaktadır. Konuyla ilgili Yargıtay bir kararında;

“... somut olayda; öncelikle mağdurdan ele geçirilen eşyaların tam ve sağlam olarak kendisine teslim edilip edilmediği çelişkiye yer bırakmayacak şekilde sorularak bu hususun açıklığa kavuşturulması, soruşturma aşamasında kısmi iade gerçekleştiğinin tespiti halinde kısmi iade nedeniyle indirimden sadece kısmi iadede bulunan kişinin yararlanabileceği de nazara alınarak, sanık ... hakkında etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasına rızası bulunup bulunmadığının belirlenmesi, rızanın bulunduğu tespiti halinde sanık ... hakkında TCK'nın 168/1-4. maddesinin uygulanıp uygulanmayacağının tartışılması gerektiğinin gözetilmemesi¹¹¹...”

şeklinde ifade ederek kısmi iade durumunda mağdurun rıza göstermesi koşuluyla yalnızca kısmi iadede bulunan kişinin etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanabileceğini ortaya koymuştur.

Son olarak malvarlığına karşı suçlarda etkin pişmanlık hükümlerinin

K.2022/12863 (<https://www.lexpera.com.tr/>); “...müştekinin kalan tüm zararının soruşturma aşamasında giderildiği anlaşılmakta ise de; suça konu malzemeyi satın alan ve hakkında suç eşyasının satın alınması veya kabul edilmesi suçundan beraat kararı verilmiş bulunan üçüncü kişi ...'ın zararının giderildiğine dair dosya kapsamında bilgi ve belgeye rastlanmadığı belirlendiğinden; Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 26/03/2013 gün ve 2012/6-1232 Esas - 2013/106 Karar sayılı kararında da açıklandığı üzere; 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 763. maddesi uyarınca suça konu eşyayı bir üçüncü kişiye satmak suretiyle zilyetliği devreden sanığın, satıştan elde ettiği menfaati iade etmeden üzerinde tasarruf yetkisi bulunmayan eşyayı sattığı yeri göstermesi, etkin pişmanlık olarak değerlendirilemeyeceği gibi, eşyanın satın alınan kişiden alınarak mağdura iade edilmiş olmasının da 5237 sayılı TCK'nın 168. maddesi kapsamında sanık tarafından gerçekleştirilmiş bir iade veya tazmin olarak kabulünün mümkün olmaması nedeniyle...”, Yargıtay İkinci Ceza Dairesi, 23 Haziran 2021 Tarih ve E.2021/11734, K.2021/12970 (<https://www.lexpera.com.tr/>).

¹¹¹ Yargıtay İkinci Ceza Dairesi, 21 Eylül 2021 Tarih ve E.2020/13588, K.2021/14586 (<https://www.lexpera.com.tr/>).

uygulanması söz konusu olduğunda kısmi iade veya tazminin yargılamanın hangi aşamasında gerçekleştirildiği hususu önem arz etmektedir¹¹². Zira failin kısmi iadeyi soruşturma veya kovuşturma aşamasında gerçekleştirmesine göre cezasından yapılacak indirim de farklılık arz edecektir¹¹³. Fail, kısmi iadeyi soruşturma aşamasında gerçekleştirirse kovuşturma aşamasında gerçekleştirmesine göre cezasından daha fazla indirim yapılacaktır¹¹⁴. Bu sebeplerle etkin pişmanlık hükümlerinin kanuna uygun bir şekilde uygulanabilmesi için kısmi iadenin hangi aşamada gerçekleştiğinin doğru bir şekilde tespit edilmesi gerekmektedir. Yargıtayın genel kabul gören uygulamaları da bu yönde gelişmiştir¹¹⁵. Örneğin Yargıtayın bir kararında söz konusu durum;

“... 1-Suçta sürüklenen çocuğun soruşturma aşamasında şüphe üzerine yakalandığında 925 Dolar, 600 Euro, 1200 TL para, 2 adet cep telefonu ile sarı renkli 30 adet yuvarlak top şeklinde zincire sarılı bilekliği kendiliğinden sakladığı yerden alıp getirerek müştekiye teslimini sağladığı, müştekinin 16/08/2011 tarihli dilekçesi içeriğine göre de; kalan paranın ise kovuşturma aşamasında tesliminin sağlandığı anlaşılmakla; soruşturma aşamasında suçu kabullenerek kısmen iadeyi sağlayan suça sürüklenen çocuk hakkında 5237 sayılı Kanunun 168/1-

¹¹² Eker, op. cit., s. 377.

¹¹³ Hasan Elmalıca, *Öğreti ve Uygulamada Güveni Kötüye Kullanma Suçu*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 233.

¹¹⁴ Sami Öztürk, *Güveni Kötüye Kullanma Bedelsiz Senedi Kullanma Dolandırıcılık Suçları ve TCK Genel Hükümler*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022, s. 818.

¹¹⁵ “...Sanıkların yakınana ait benzin istasyonundan çalışanları silahla tehdit edip 3.040 TL parayı yağmaladıkları, olay gecesi yakalanan sanık Soner’in kollukta verdiği 04.03.2014 tarihli ifadesinde bir kısım parayı polis aracında arka koltuğa sıkıştırdığını beyan ettiği, görevlilerin 475 TL parayı sanığın söylediği yerde buldukları, evine arama yapmak üzere giden kolluk güçlerine sanık Ozan’ın 605 TL parayı teslim ettiği, sanık Çağlar’ın kolluk kuvvetleri tarafından bir alışveriş merkezinde yakalandığında suçunu şifahen kabul edip, suçtan elde ettikleri paradan 700 TL paranın evde bulunan ceketinde olduğunu, 50 TL paranın da üzerinde olduğunu belirttiği, kısmi iadenin soruşturma aşamasında gerçekleştirildiği ve mağdurun 18.07.2014 günlü oturumda sanık Çağlar’ın babasının dava açıldıktan sonra yağmalanan paradan kalan miktarı da ödediğini, sanıklar hakkında etkin pişmanlık hükmünün uygulanmasına rıza gösterdiğini söylediğinin anlaşılması karşısında; 5237 sayılı TCK’nın 168/3. madde ve fıkrasının 1.cümlesi gereğince, cezalardan 1/3 oranından daha fazla indirim yapılması gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde uygulama yapılması...”, Yargıtay Altıncı Ceza Dairesi, 11 Mayıs 2015 Tarih ve E.2015/188, K.2015/40469, (<https://www.lexpera.com.tr/>).

4. maddesi gereğince müştekinin soruşturma evresindeki pişmanlığa dayalı kısmı iade nedeniyle etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasına rıza gösterip göstermediği araştırılmadan ve müştekinin 16.11.2011 tarihli duruşma ve aynı tarihli dilekçedeki ifadeleri de dikkate alınmadan, tüm zararın kovuşturma aşamasında karşılandığı kabul edilerek anılan Yasanın 168/2. maddesi gereğince 1/2 oranında indirimle yetinilmesi¹¹⁶...”

şeklinde izah edilerek failin soruşturma aşamasında kısmen de olsa giderdiği bir zarar bulunuyorsa bu konuda mağdurun soruşturma evresindeki kısmi iade nedeniyle etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasına rıza gösterip göstermediği hususunun ayrıca sorulması gerektiğine vurgu yapılmıştır. Zira daha önce de bahsettiğimiz üzere zararın soruşturma veya kovuşturma aşamasında tazmin edilmesine göre yapılacak indirim oranı da farklı olacağından, zararın hangi aşamada giderildiğinin net bir şekilde tespiti yapılarak ona göre etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması gerekmektedir. Bu konuda yapılacak yanlış bir tespit, fail lehine getirilen bir kurumun fail aleyhine sonuç doğurması gibi sorunlara neden olabilecektir.

SONUÇ

Failin işlediği suçtan dolayı hiçbir baskı altında kalmaksızın samimi bir şekilde pişman olması, işlediği suç nedeniyle meydana gelen zararı yine kendi iradesiyle özgür bir şekilde gidermesi durumunda etkin pişmanlık hususu gündeme gelmektedir¹¹⁷. Etkin pişmanlık ile amaçlanan, işlenen suçun meydana getirdiği tüm zararlardan ve olumsuzluklardan kurtulmak, adeta mevcut durumu suç işlenmeden önceki haline döndürmektir. Bu şekilde etkin pişmanlığın gündeme geldiği durumlarda failin cezasından indirim yapılması yahut hiç ceza verilmemesi yoluna gidilmektedir¹¹⁸.

¹¹⁶ Yargıtay Yirmi İkinci Ceza Dairesi, 8 Şubat 2016 Tarih ve E.2015/9969, K.2016/1375, (<https://www.lexpera.com.tr/>).

¹¹⁷ Arslantürk, *Etkin Pişmanlık – Vazgeçme – Cezasızlık*, op. cit., s. 22.

¹¹⁸ Veli Kafes, “Ceza Hukukunda Mağdurun Zararının Giderilmesi”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 60, Sayı 1, Mart 2011, s. 130.

Fail hakkında etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için sadece mağdurun zararının giderilmesi yetmemektedir. Aynı zamanda failin samimi bir şekilde işlediği bu suç nedeniyle pişmanlık da göstermesi gerekmektedir¹¹⁹. Zira TCK’de tazminden çok pişmanlık esasına dayanmaktadır¹²⁰. Konuyla ilgili örnek bir kararda;

“...Yasa koyucunun da, 5237 sayılı TCY’nın 168. maddesinde, “tek başına iade ve tazmine” değil, “pişmanlık sonucu olan iade ve tazmine” önem verdiği madde ile ilgili Meclis Komisyonunda yapılan görüşmelerde kullanılan ifadelerden açıkça anlaşılmaktadır . Bu açıklamaların sonucu olarak; iade ve tazminin cebri icra yoluyla gerçekleştirilmesi, zararın failin rızası hilafına veya ondan habersiz olarak üçüncü kişilerce giderilmesi, failin yakalanmamak için kaçarken atması sonucu eşyanın ele geçirilmesi, kaçarken yakalanan failin üzerinde ele geçmesi gibi hallerde failin gerçek anlamda pişmanlığından söz edilemeyeceğinden 5237 sayılı TCY’nın 168. maddesinin uygulanma koşulları oluşmayacaktır¹²¹...”

denilmiştir. Bu karara göre de bir olayda etkin pişmanlığın uygulanabilmesi için zararın tamamen ya da kısmen tazmini tek başına yeterli değildir. Aynı zamanda failin bu tazmini, işlediği suçtan pişmanlık duyarak gerçekleştirmesi gerekmektedir¹²². Failin işlediği suçtan dolayı herhangi bir pişmanlık içerisinde bulunmaması, mağdurun zararını yalnızca etkin pişmanlık hükümleri uygulanmak suretiyle cezasından indirim yapılmasını sağlamak için tazmin etmesi, etkin pişmanlığın gerçekleşmesi için yeterli değildir. Daha önce de izah ettiğimiz üzere TCK’de etkin pişmanlıkta tazmin esasından ziyade pişmanlık esasına dayanmaktadır.

¹¹⁹ Veli Özer Özbek, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 19. Baskı, 2024, s. 657.

¹²⁰ Arslantürk, *Etkin Pişmanlık – Vazgeçme – Cezasızlık*, op. cit., s. 22.

¹²¹ Yargıtay Altıncı Ceza Dairesi, 6 Mart 2014 Tarih ve E. 2011/17952, K. 2014/3764 (<https://www.lexpera.com.tr/>).

¹²² Nevzat Toroslu ve Haluk Toroslu, *Ceza Hukuku Özel Kısım*, Ankara, Savaş Yayınevi, 2021, s. 208.

Zararın tamamen giderildiği durumlarda etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasında herhangi bir sıkıntı bulunmamaktadır. Zararın kısmen giderildiği durumlarda ise ancak mağdurun rızası bulunduğu takdirde etkin pişmanlık hükümleri uygulanabilecektir¹²³. Doktrinde mağdurun zararın kısmen giderilmesini kabul etmediği durumlarda da etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması gerektiğini savunanlar vardır¹²⁴. Ancak bu görüşe katılmamız mümkün değildir. Kanunda zararın kısmen giderilmesi durumunda etkin pişmanlık hükümlerinin fail hakkında uygulanıp uygulanmayacağına belirlenmesi, mağdurun rızasına bırakılmıştır¹²⁵. Kanun bu konuda açıktır. Aksi durumun kabulü hem kanunilik ilkesine hem de hakkaniyete aykırılık teşkil edecektir¹²⁶.

Zararın kısmen giderilmesinden ne anlaşılması gerektiği ile ilgili kanunda açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu ise uygulamada birtakım tartışmalara yol açmaktadır. Bir görüş; zararın büyük oranda giderildiği, mağdura ilave külfet yüklemeyen, mağduru tatmin edecek oranda bir gidermenin zararın kısmen giderilmesi olarak kabul edilebileceğini savunmaktadır¹²⁷. Bu görüşün tam tersini savunanlar ise bu konunun mağdurun rızasına bırakılması gerektiğini ifade etmektedirler. Kanaatimizce de mağduru neyin tatmin edeceğinin mağdura sorulmadan bilinmesi mümkün değildir. Şöyle ki; fail o an için belki de zararın çok küçük bir kısmını giderebilmektedir. Ancak mağdurun o an içinde bulunduğu durumda o zarar giderimi onu tatmin edebilecek miktarda ise bunun da zararın kısmen

¹²³ "... Sanığın Emniyet Müdürlüğü'ne kendiliğinden gelerek aldığı 270 TL paranın 260,00 TL'sini mağdura iade ettiği ve mağdurun da olay nedeniyle şikayetten vazgeçmiş olmasına göre, kısmi iade nedeniyle TCK'nın 168. maddesinin uygulanma şartlarının oluştuğu, bu hususta mağdurun rızasının bulunup bulunmadığı sorulup, rıza göstermesi durumunda sanık hakkında TCK'nın 168. maddesinin uygulanması gerekirken, hatalı şekilde şartlarının oluşmadığından bahisle ve eksik soruşturma sonucu sanık hakkında etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmayarak fazla ceza tayini...", Yargıtay Yirmi Üçüncü Ceza Dairesi, 10 Şubat 2016 Tarih ve E. 2015/6948, K.2016/1185 (<https://www.lexpera.com.tr/>).

¹²⁴ Begüm Datlı, *Türk Ceza Kanununda Hırsızlık (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Burcu Ertem)*, Ankara, Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2020, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 625352), s. 112.

¹²⁵ Esra Alan Akcan, "Ceza Hukukunda Mağdurun Korunmasına Yönelik Düzenlemeler", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 16, Özel Sayı, Temmuz 2014, s.3988.

¹²⁶ İzzet Özgenç, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 20. Baskı, 2024, s. 121.

¹²⁷ Mustafa Arslantürk, *Hırsızlık Suçları*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022, s. 328.

giderilmesi kapsamında kabul edilmesi gerekmektedir. Kaldı ki, kısmen kelimesinin sözlük anlamına bakıldığında da “bütünüyle değil yalnızca bir bölümüyle, kimi bakımdan, kimi yönden, bir bölüm olarak” olduğu görülmektedir¹²⁸. Açıklanan bu hususlar doğrultusunda failin, mağdurun zararının çok küçük bir miktarını dahi giderdiği durumlarda mağdura, fail hakkında etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması için rızasının olup olmadığının sorulması ve buna göre etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması yerinde olacaktır.

KAYNAKÇA

Akbulut, Berrin, *Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 4. Baskı, 2023.

Alan Akcan, Esra, “Ceza Hukukunda Mağdurun Korunmasına Yönelik Düzenlemeler”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 16, Özel Sayı, Temmuz 2014, s. 3987 – 3988.

Altay, Ömer *Bilişim Sistemlerinin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Muhammed Demiral), İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2024, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 905094).

Arslan, Şeymanur, *Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Ömer Çelen), Ankara, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2023, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 790985).

Arslantürk, Mustafa, *Etkin Pişmanlık – Vazgeçme – Cezasızlık*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2018.

Arslantürk, Mustafa, *Hırsızlık Suçları*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022.

¹²⁸ Türk Dil Kurumu (TDK), “Türk Dil Kurumu Sözlükleri”, <https://sozluk.gov.tr/> (E.T.: 13 Ocak 2025).

- Arslantürk, Mustafa, *Yargıtay ve İstinaf Bakışıyla Dolandırıcılık Suçları*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Artuk, Mehmet Emin et al., *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Adalet Yayınevi, 18. Baskı, Adalet Yayınevi, 2024.
- Artuk, Mehmet Emin et al., *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Ankara, Adalet Yayınevi, 21. Baskı, 2024.
- Artuk, Mehmet Emin, Ahmet Gökçen ve A. Caner Yenidünya, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Ankara, Turhan Kitapevi, 6. Baskı, 2006.
- Aslan, Göksel, *Örneklerle Uygulamada Dolandırıcılık, Hırsızlık ve Mala Zarar Verme Suçları*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Ayan, Mehmet, *Eşya Hukuku II Mülkiyet*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 9. Baskı, 2016.
- Aydın, Devrim, “Suça Teşebbüs”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 55, Sayı 1, Mart 2006, s. 86 – 88.
- Aydın, Devrim, “Dolandırıcılık Suçu”, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 2, Aralık 2021, s. 695 – 696.
- Aydın, İsmail, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Yer Alan Güveni Kötüye Kullanma Suçu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Mehmet Emin Alşahin), İstanbul, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hukuk Ana Bilim Dalı, 2019, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 550309).
- Aytekin İnceoğlu, Asuman, “Güveni Kötüye Kullanma Suçu”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Sayı 1, 2018, s.75-76.
- Aytekin, Murat, *Bilişim Sistemleriyle İşlenen Hırsızlık ve Dolandırıcılık Suçları*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Baba, Yasemin, *Türk Ceza Kanununda Etkin Pişmanlık* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Adem Sözüer), İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2011,

(<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 287694).

Baba, Yasemin, *Türk Ceza Kanunu'nda Etkin Pişmanlık*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2013.

Baki, Ensar,” Türk Ceza Kanununda Etkin Pişmanlık”, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, Sayı 2016/2, Temmuz 2016, s.42-48.

Bıkmaz, Raif, *Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçu* (Doktora Tezi, Danışman Durmuş Tezcan), İstanbul, İstanbul Kültür Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2023, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 845576).

Bilen, Mesut, *Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçu* (Doktora Tezi, Danışman M. Hakan Hakeri), Konya, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2012, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 325822).

Çakıroğlu, Şölen, *Güveni Kötüye Kullanma Suçu*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.

Çam, Fatih, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Güveni Kötüye Kullanma Suçu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Özdem Özyaydın), İstanbul, İstanbul Kültür Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2019, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 546336)

Çavdar, Pelin, “Türk Hukukunda Dürüstlük ve İyiniyet İlkelerinin Karşılığı Olarak İngiliz Hukukunda “Good Faith” İlkesi”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 1, Haziran 2022, s. 164 – 167.

Çavga, Şua, *Yeni TCK'da Suçun Unsurları ve Özel Görünüş Şekilleri Etkin Pişmanlık* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman Veli Özer Özbek), İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018, (<https://www.academia.edu/>).

Datlı, Begüm *Türk Ceza Kanununda Hırsızlık* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Burcu

- Ertem), Ankara, Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2020, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 625352).
- Develi, Ahmet Mertcan, *Dolandırıcılık Suçunun Bir İşleniş Şekli Olarak Piramitsel Dolandırıcılık Suçu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Çetin Arslan), Ankara, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2020, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 649694).
- Duman, Hüseyin Talha, *Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık Kurumu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Behiye Eker Kazancı), İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2024, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 865281).
- Dülger, Murat Volkan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, 2024.
- Eker, Hüseyin, “Mala Karşı İşlenen Suçlarda Etkin Pişmanlık”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı 100, Mayıs – Haziran 2012, s. 376 – 379.
- Elmalica, Hasan, *Öğreti ve Uygulamada Güveni Kötüye Kullanma Suçu*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Eryiğit, Beyza Melek, *Dolandırıcılık Suçu ve Özel Olarak Bilişim Sistemlerinin, Banka Veya Kredi Kurumlarının Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Nitelikli Dolandırıcılık Suçu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Mehmet Maden), İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2019, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 591273).
- Geyik, Atilla, *Türk Ceza Hukuku’nda Mala Zarar Verme Suçu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Handan Sevik), Diyarbakır, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2014, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 373351).

- Gödekli, Mehmet, “Türk Ceza Öğretisi ve Uygulamasında Etkin Pişmanlık”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 29, Ocak 2017, s. 312- 315.
- Gülenç, Baturalp, *Vergi Kaçakçılığı Suçlarında Etkin Pişmanlık Uygulamasının Değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Feride Bakar Türegün), Bursa, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Ana Bilim Dalı, 2024, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 896055).
- Günarşlan, Yüksel, *Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Günay, Erhan, *Dolandırıcılık ve Belgede Sahtecilik Davalarında Yargılama Süreci*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, 2024.
- Kafes, Veli, “Ceza Hukukunda Mağdurun Zararının Giderilmesi”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 60, Sayı 1, Mart 2011, s. 129 – 131.
- Kamışlı, Gani, *Yargıtay Kararları Çerçevesinde Hırsızlık Suçu*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Karagülle, Bekir, *Avukatlar İçin Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, 2023.
- Kartal, Melik, *Kamu Davasının Açılmasında Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Adem Sözüer), İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2013, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 340431).
- Kıldan, İsmail Turgut, “Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlarda Etkin Pişmanlık Hükümünün Uygulanabilme Koşulları”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 8, Ocak 2012, s. 124- 126.
- Kır, Feyza, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Etkin Pişmanlık Kurumu* (Doktora Tezi, Danışman Özde Dereboylular), Lefkoşa, Yakın Doğu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2023,

(<https://docs.neu.edu.tr/library/9597542640.pdf>).

Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmöz, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 17. Baskı, 2024.

Koç, Orçun, *Teoride ve Uygulamada Hırsızlık Suçları*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2023.

Korkmaz, Esra Şule, *Türk Ceza Hukukunda Yağma Suçu*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.

Koruculu, Irmak, *Türk Ceza Hukukunda Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, 2024.

Köprülü, Timuçin, “Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlarda Değer Azlığı”, *TBB Dergisi*, Sayı 71, 2007, s. 254 – 257.

Kuzudişli, Müslüm, *Yağma Suçu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Ali Uğur Eriş), Ankara, Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2012, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 350262).

Meran, Necati, *Hırsızlık, Yağma, Karşılıksız Yararlanma ve Malvarlığına Karşı Suçlar*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, 2013.

Meran, Necati, *Dolandırıcılık, Sahtecilik, Güveni Kötüye Kullanma*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 4. Baskı, 2016.

Özbek, Veli Özer, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız, *Ceza Genel Hukuku Temel Bilgiler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 15. Baskı, 2024.

Özbek, Veli Özer, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 17. Baskı, 2024.

Özbek, Veli Özer, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 19. Baskı, 2024.

Özbek, Veli Özer et al., *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Seçkin

Yayınılık, 15. Baskı, 2024.

Özer, İbrahim *Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Murat Aksan), Konya, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2011, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 274199).

Özgenç, İzzet, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 20. Baskı, 2024.

Özkaya, Eraslan, *Eşya Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, Cilt I-A, 2022.

Öztürk, Bahri et al., *Ana Hatlarıyla Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 11. Baskı, 2024.

Öztürk, Sami, *Güveni Kötüye Kullanma Bedelsiz Senedi Kullanma Dolandırıcılık Suçları ve TCK Genel Hükümler*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022.

Polat, Emre, *Yargı Kararları Işığında Mala Zarar Verme Suçu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Murat Aksan), Konya, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2023, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 824391).

Türk Medeni Kanunu, Kanun Numarası: 4721, Kabul Tarihi: 22.11.2001, RG 08.12.2001/24607.

Türk Ceza Kanunu, Kanun Numarası: 5237, Kabul Tarihi: 26.09.2004, RG 12.10.2004/25611.

Savcı, Eyüp, *Yağma Suçu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Recep Gülşen), Diyarbakır, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2010, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 353189).

Sümer, Arif Emre, *Yargı Kararları Çerçevesinde Örgüt Suçlarında Etkin Pişmanlık* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Zafer İçer), İstanbul, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2021,

(<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 677894).

Sümer, Arif Emre, “Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık”, *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 2, Aralık 2023, s. 1237-1239.

Şahin, Cumhur ve Neslihan Göktürk, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 15. Baskı, 2024.

Şeyhanlioğlu, Mustafa Emrah, *Hırsızlık Suçu* (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Muharrem Özen), Ankara, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku (Ceza Hukuku) Ana Bilim Dalı, 2010, , (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Tez No: 265466).

Taneri, Gökhan ve Gani Kamışlı, *Dolandırıcılık – Sahtecilik – Güveni Kötüye Kullanma Suçları*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, 2024.

Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem ve R. Murat Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 21. Baskı, 2023.

Toroslu, Nevzat ve Haluk Toroslu, *Ceza Hukuku Özel Kısım*, Ankara, Savaş Yayınevi, 2021.

Tulay, Muhammed Emre, “Kanunilik İlkesi Işığında Ceza Hukuku Kurallarının Zaman Bakımından Uygulanması ve Delil Elde Etme Yöntemlerinde Zaman Bakımından Uygulanma Sorunu”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 22, Sayı 3, Aralık 2016, s.2718-2719.

Türk Dil Kurumu (TDK), “Türk Dil Kurumu Sözlükleri”, <https://sozluk.gov.tr/> (E.T.: 25 Kasım 2024).

Yavrutürk, Muhammed Yasin, *Bilişim Sistemlerinin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık Suçu*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2023.

Yazıcıoğlu, R. Yılmaz, “Hırsızlık Suçunun Malvarlığına Karşı İşlenen Bazı Benzer Suçlardan Ayrımı”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 19, Sayı 2, Aralık 2013, s.758-761.

Yenisey, Feridun ve Ayşe Nuhuğlu, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 12. Baskı, 2024.

Yıldırım, Hasan ve Remzi Demir, *Yağma Suçları*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022.

Yılmaz, Zahit ve Özge Apiş, “Karşılıksız Yararlanma Suçu (TCK m.163)”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 19, Sayı 2, Aralık 2013, s. 1773 – 1777.

MAHKEME KARARLARI

YARGITAY KARARLARI

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E: 2007/72, K: 2007/74 T: 14.02.2007.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E: 2010/173, K: 2010/208, T: 26.10.2010.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E: 2011/489, K: 2012/231, T: 12.06.2012.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E: 2012/1437, K: 2013/153, T: 30.04.2013.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E: 2013/735, K: 2016/55, T: 09.02.2016.

Yargıtay 2. Ceza Dairesi, E: 2013/20083, K: 2014/8728, T: 31.03.2014

Yargıtay 2. Ceza Dairesi, E: 2020/13588, K: 2021/14586, T: 21.09.2021

Yargıtay 2. Ceza Dairesi, E: 2020/19767, K: 2021/15985, T: 05.10.2021.

Yargıtay 2. Ceza Dairesi, E: 2020/23030, K: 2021/6054, T: 22.03.2021.

Yargıtay 2. Ceza Dairesi, E: 2021/11734, K: 2021/12970, T: 23.06.2021.

Yargıtay 2. Ceza Dairesi, E: 2021/22646, K: 2022/12863, T: 21.06.2022.

Yargıtay 2. Ceza Dairesi, E: 2024/195, K: 2024/10934, T: 04.07.2024.

Yargıtay 6. Ceza Dairesi, E: 2011/17952, K: 2014/3764, T: 06.03.2014.

Yargıtay 6. Ceza Dairesi, E: 2015/188, K: 2015/40469, T: 11.05.2015.

Yargıtay 6. Ceza Dairesi, E: 2020/2662, K: 2021/1987, T: 08.02.2021.

Yargıtay 6. Ceza Dairesi, E: 2020/10361, K: 2021/8284, T: 27.04.2021.

Yargıtay 15. Ceza Dairesi, E: 2013/25975, K: 2014/16162, T: 13.10.2014.

Yargıtay 17. Ceza Dairesi, E: 2015/25520, K: 2015/9702, T: 19.11.2015.

Yargıtay 18. CD, E: 2017/1202, K: 2017/3349, T: 27.03. 2017.

Yargıtay 22. Ceza Dairesi, E: 2015/9969, K: 2016/1375, T: 08.02.2016.

Yargıtay 22. Ceza Dairesi, E: 2015/13569, K: 2016/4362, T: 23.03.2016.

Yargıtay 23. Ceza Dairesi, E: 2015/6948, K: 2016/1185, T: 10.02.2016.

BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ KARARLARI

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 15. Ceza Dairesi, E: 2021/1399, K: 2022/1522, T: 16.06.2022.

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 15. Ceza Dairesi, E: 2022/233, K: 2022/2579, T: 25.10.2022.

Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 4. Ceza Dairesi, E: 2018/322, K: 2019/512, T: 06.03.2019.